

Láska Ježíšova ke kajcníkům. (Love of Jesus for Penitents).

Napsal J. E. kardinál Manning.

Přeložil † Fr. Mičoch, kdysi
kaplan v Hutisku, dokončil
:: Alois Koudelka. ::

V BRNĚ 1911.

Tiskem a nákladem papežské knih-
tiskárny benediktinů rajhradských.

DUCHOVNÍ KNIHOVNA

(dříve Ascetická biblioteka)

vychází v benediktinské knihtiskárně v Brně ve volných sešitech. Celoroční předplatné jest 4 K za nejméně 60 tiskových arůhů vkusné úpravy. Jednotlivá díla prodávají se také zvláště, ale za cenu přiměřeně zvýšenou.

Roku 1903 vyšlo:

Nejsvětější Svátost oltářní. I. Skutečná přítomnost. Dle spisu P. Eymarda vzdělal V. Pokorný, kaplan v Liblicích. Str. 164. Cena 86 h.

Budova katolické církve. Napsal P. Ond. Hamerle. Přeložil Štěpán Fischer, c. k. rada zemského soudu. Stran 320. — Cena 1 K 54 h.

Perla etnosti. Napsal P. Adolf Doss T. J. — Český podává Jan Tagliaferrò. Stran 100. Cena 50 hal.

Pokoj vám! Potěšná knížka pro duše bázlivé a úzkostlivé. — Dle P. Karla Quádrupani a dle sv. Alfonsa z Li-guori sestavil Josef Míka. — Stran 220. — Cena 1 K 20 h.

Roku 1904 vyšlo:

Měsíc Panny Marie. Rozjímání o modlitbě »Zdrávas Krá-lovno«. Napsal P. Ant. Denis, T. J. Přeložil Jan Kotlík. Cena 1 K 80 h.

Vyslanec Kristův. Napsal kardinál James Gibbons, arcibiskup baltimorský, z originálu přeložil O. S. Vetti. Stran 320. Cena úplného díla 2 K 20 h.

O svatém přijímání. Výňatky ze spisů a řečí ctihodného kněze P. Jul. Eymarda. Dle devátého vydání francouzského přeložil adorátor diecese budějovické. Stran 290. Cena úplného díla 1 K 40 h.

Roku 1905 vyšlo:

Májová pobožnost, dvatřicet rozjímání. Z německého upravil J. Herzig. Stran 251. Cena 1 K 30 h.

Svatý Bernardin Sienský 1380 — 1444. Napsal P. Bonaventura J. Wilhelm, kněz řádu sv. Františka. Stran 308. Cena 1 K 60 h.

Láska Ježíšova ke kajníkům.

:: (Love of Jesus for Penitents.) ::

Napsal J. E. kardinál Manning.

Přeložil † Fr. Mičoch, kdysi kaplan v Hutisku,
:: dokončil Alois Koudelka. ::

V BRNĚ 1911.

Tiskem a nákladem papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských.

H l a v a I.

Láska Ježíšova ke kajícím hříšníkům.

V tomto pojednání hodlám promluvit o svátosti pokání, ne tak co máme podle učení Církvě věřiti, jako spíše, co je v něm lásky k nám. Pominu tedy jeho ustanovení, jeho způsobu, jeho lásky a účinků, jak to nazývají učení theologové, a promluvíím o tom, jak se nám v něm ukazuje zvláštní milosrdná láska Ježíšova, táhnouc nás za sebou zvláštními dary milosti. Katolíci milují svátost pokání, svět jí nenávidí. K nám je jak onen sloup vodící židy světa, ke světu tmavá.

Dvojiho by se svět rád zbyl — posledníhó soudu a svátosti pokání, posledního soudu, protože je nevyhnutelný a přísný; svátosti pokání, protože je předchůdcem a svědkem soudu budoucího. Není zla, kterého by svět neřekl o zpovědnici. Kdyby bylo lze, sesadil by věčného soudce; nemoha však, brojí proti soudu ve zpovědnici, ježto na ten může.

Ale nejenom svět mimo Církev, nýbrž i svět v Církvi — neupřímní, falešní, pyšní, vlažní a světáčtí katolíci, slovem všichni nekající bojí se a lekají stínů trůnu

velikého, bílého (Zjev. 20, 11.), to jest svátosti pokání. Ale všem kajícím je tato svátost nejmilejší po nejsvětější Svátosti, ano v jistém ohledu nad ni ještě žádoucnější.

V nejsvětější Svátosti je Pán Ježíš skutečně a podstatně, zvláště a osobně s veškerou plností božství a člověčenství. Ve svátosti pokání jest jenom svou milostí, a jak si ho představujeme. V té příčině nelze jich nikterak srovnávat. V nejsvětější Svátosti se ukazuje Ježíš jako král se slávou a mocí; ve svátosti pokání je milosrdný jak lékař, útrpný jak dobrý pastýř. V nejsvětější Svátosti nás k sobě vábí a přeměňuje hlavně dle božských vlastností svých; ve svátosti pokání podle lidské zkušenosti, starostlivosti, milosrdenství. Nejsvětější Svátostí povznáší nás Ježíš k sobě; ve svátosti pokání se snáší k nám poslechnout nás a otevřít nám nejsvětější Srdce v nejhorších hříších a bídě naší. Ve Svátosti Oltární Ježíš kraluje nad spravedlivými; ve svátosti pokání Ježíš hledá zbloudilých oveček. Nejsvětější svátost je svátostí svatých, pokání svátostí hříšníků; a k takovým, jakými jsme, přichází zvláště blízko, stýká se důvěrně s našimi potřebami, lidským hlasem nás těší a nám pomáhá. Hodlám uvést několik důvodů, proč jest nám o této svátosti rozjímati a k ní přicházeti s láskou.

Důvody, které uvedu, jsou tyto:

1. že je zvláštní svátostí Ježíšova milosrdenství;
2. že je prostředkem k sebepoznání,
3. k dokonalé lítosti,
4. k napravení.
5. k vytrvalosti.

1. Nejprve ukážu, že je zvláštní svátostí Ježíšova milosrdenství.

Hříšníci ve svátosti pokání i poznávají i dostávají plnost milosti Ježíšovy. Když náš Pán dechl na apoštoly a pravil: „Přijměte Ducha svatého; kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se jim, a kterým zadržíte, zadržány jsou.“ (Jan 20, 22. 23.) nevyňal z tohoto božského práva na odpuštění nikoho z lidí tehdejších aniž koho z lidí, kteří potom měli přijíti na svět. Dal apoštolům do rukou nejvzácnější krev, aby jí kropili celou zem a lidi všech věkův a národův. Byla jim svěřena pro židy, a pohany, kteří tenkrát uvěřili, a pro všechny, kteří potom jejich kázáním uvěřili ve jméno Jeho — i pro největší hříšníky. Nikdo nebyl vyloučen z veliké milosti pokání a odpuštění. I nejzarytější a nejzastaralejší hříšník, jehožto hříchy jsou červené jak šarlat a černé jak noc, nejbezbožnější a povahou s hříchem srostlý může dostatí rozhřešení. Neboť sám pravil: „Všeliký hřích i rouhání bude lidem odpuštěno; ale rouhání proti Duchu nebude odpuštěno“ (Jan 20, 22.—23.), protože rouhání proti Duchu je v podstatě hříchem, který vylučuje lítost; v podstatě rouhá se a popírá milosrdenství Boží a jeho moc odpuštění. Je neodpustitelné, ne že by tak stálo v božské vůli, ale že si hříšník sám zahrazuje cestu k milosti. Mimo tento hřích není hřichu ani tělesného ani duševního, byť jakkoliv zastaralého, velikého a těžkého, který by nemohl býti dokonale a na vždycky odpuštěn.

Ale ve svátosti pokání se dává netoliko odpuštění všem a za všechny hříchy, nýbrž vylévá se v ní též na duši hojně božích milostí. Jako jsme se křtem sv. poprvé duchovně zrodili, tak též, upadnůvše do hřichu smrtelného ve svátosti pokání, rodíme se podruhé. Obě tyto svátosti nazývají se svátostmi mrtvých, protože křísí duše ze smrtelných hříchů k životu spra-

vedlivosti a při tom jim uděluje milost a lásku. Ve svátosti pokání se nám znovu dává milost posvěcující po křtu sv. ztracená, a nejenom to, rozhřešením oživují a jsou záslužny před Bohem všechny skutky lásky a zbožnosti, které byly smrtelnými hříchy udušeny a mrtvy. Jak po zimě přichází jaro a všechno oživuje, pole i lesy, které se nedávno zdály mrtvy, jak vlévá novou sílu a plodnost, tak jest i s duší. Byla mrtvá a oživla a všemi plody, které visely na větvi svadlé, proudí znovu jiný život. Na křtu sv. jsme se stali syny božími, hříchem jsme ztratili synovství a vypadli z milosti a lásky; ve svátosti pokání se stáváme znovu přáteli a syny Otce nebeského. To je ta plnost milosti, které jest svátost pokání stálým a nevyčerpatelným zřídlem.

2. Dále se ukazuje milosrdenství Ježíše Krista v této svátosti jeho štědrostí. Léta lítosti, život kající, ba ztráta života by bylo málo na to úplné, dokonalé a všeobecné rozhřešení ode všech hříchů celého života, kolik je jich a jaké jsou. Neučinil by každý rád všechno, netrpěl by, neobětoval by něco, ba neumřel by, kdyby si smrtí pojistil věčné odpuštění? Ale žádné takové podmínky nám náš Pán nedává, aby nám odpustil. My jsme si toho nezasloužili, proto nám to zasloužil On. „Prodáni jsme byli, to jest zrazení a ztraceni hříchem a vykoupeni jsme bez stříbra“ (Is. 52. 3.), to jest, když jsme neměli čím zaplatiti, propustil nás a prominul nám dluh (Mat. 18. 25.—27.) a to, až jej sám zaplatil. Podle úradku Otcovy milosti a lásky se Syn boží vtělil, aby na sebe vzal lidský život, a tak měl za nás co dáti. „Žádný ho nebere ode mne: ale já jej dávám sám od sebe: a mám moc jej dáti a mám moc jej zase vzíti.“ (Jan 10, 18.) Celý život trpěl a

naposledy vylil za nás nejdražší krev, aby nám vykoupil odpuštění a uložil je ve svátosti křtu a pokání. Za draho ustanovil tyto svaté svátosti, a nám je dává zadarmo. Jsou naše, protože jsou Jeho, a jsou Jeho, protože je koupil za božskou krev, až do poslední kapky vylitou. Dává nám je ze svrchované štědrosti. Každé rozhřešení je královské odpuštění, dané štědře a hojně nejenom „bez stříbra a bez odměny“. nýbrž nám nehodným.

Ba ještě víc. Aby nám odpustil, žádá od nás toliko srdce kající; a hle, to srdce kající jest jeho darem. Jeho předcházející milost nás připravuje k této svátosti. V rozumu budí světlem víry nadpřirozené poznání hříšnosti. On bodá svědomí „duchem hořícím“ a vědomím predešlých hříchů. On budí naději, že nám nebeský Otec odpustí, nabádá vůli, a tak ji vodí ke zpovědnici. „Žádný nepřichází k Otci nežli mnou“ (Jan 14, 6.) — „a nikdo nepřijde ke mně, leč Otec, který mne poslal, přitáhne ho“. Svátost pokání je svátostí svrchované milosti Ježíšovy a zvláštním pramenem a svědectvím Jeho milosrdenství, a jeho tajenné vnukání kolem soudcovského trůnu, kde zasedá s královskou slitovností, nabádá opět a opět duše, aby k němu přicházely. To je ta štědrost, s kterou dává lidem odpuštění — nejdražší krví draze vykoupené.

3. Milosrdenství Ježíšovo se ve Svátosti pokání ukazuje tím, že bez ustání nám dává rozhřešení za rozhřešením. Andělé jednou zhřešili a padli; a neměli vykoupení, neměli Vykupitele; padli jednou, padli na věky. Adam zhřešil jednou a ztratil život a synovství. Neměl tenkrát svátosti pokání ani křtu znovuzrození. Teprve za hříchem přišlo vykoupení. A milost přiná-

šla s sebou odpuštění: a jako podmínka odpuštění bylo pokání. „Ne jako skrze jednoho hřích, tak i dar, nebo soud zajisté z jednoho hříchu k odsouzení: ale milost z mnohých hříchů (přivádí) k ospravedlnění. Nebo jestliže pro hřích jednoho panovala smrt skrze jednoho: mnohem více ti, kteří hojnost milosti a obdarování a spravedlivosti přijímají, kralovati budou v životě skrze jednoho Ježíše Krista.“ (Řím. 5, 16. 17.) Adamův hřích přivodil smrt i na ty, kdo osobně nezhrěšili. Nejdražší krev Kristova přinesla odpuštění všem lidem na všechny hříchy, byť jich bylo co hvězd na nebi. Jest jenom jeden křest, ale mnohé odpouštění, neboť svátost pokání je pramen plný, stálý a nevyčerpatelný. Stříbrné trouby ohlašovaly jubileum jednou za padesát let, ale svátost pokání volá každou hodinu, ve dne v noci. Rybník Betsaidský v Jerusalemě měl uzdravující sílu jenom když anděl do něho sestoupil a vodami jeho pohnul, a to uzdravoval jenom jednoho nemocného: toho, kdo se první do něho dostal. Podloubí byla plna trpících, nemocí zchradlých a bez naděje. Rok za rokem je mýjela ta milost ve chvíli příchodu andělova; když sestupovali do rybníka, jiný méně nemocný a méně potřebný je předběhl a o tu milost připravil. Poskrovnu otvíral Bůh ruku, moc svou jako po kapkách ukazoval na jezce, aby zkusil víru a trpělivost jejich. Podivná jasnost a protiva! Pramen v nebeském Jerusalemě vytrysklý pro hříchy lidské je volný ve dne v noci, vždy v něm plno moci a milosti. Je v něm sám Ježíš, Pán veškeré moci. Plností božskou a nevyčerpatelnou vychází z něho zdraví a síla. Nebývá uzdravován sám první, nýbrž všichni přichozí a všichni nemocní ze všech zemí, každé chvíle, nikdo nepřipraví druhého o rozhřešení,

nikdo nepotřebuje druhého, aby mu pomohl do rybníka nejdražší krve. Bůh Duch svatý tu táhne, podpírá a zdvíhá slabého a nemocného, jak sestupují a zdraví vycházejí. A to ne jednou, sedmdesát sedmkrát; kolikrát člověk upadne, tolikrát je mu volno se vrátiti a táž nejdražší krev božským a dokonalým rozhřešením ho pokaždé očistí a uzdraví jak po prvé. Ježíš nečiní rozdíl. Uzdraví všechny, kdo jsou srdcem připraveni. Pro všechny hříchy, buďtež si jakékoli, hříchy spáchané po pokání, po rozhřešení, po dlouhém nábožném životě, spáchané v plném výsluní jeho lásky, jedna jenom tu podmínka — lítost a vůle už nehřésiti, a kde to jest, tam je rozhřešení jisté a úplné.

4. A tu se opět ještě světleji ukazuje milosrdenství Jeho, v tom totiž, jak snadné věci od nás žádá, aby nám úplně odpustil. Je to jeho svrchovaný dar a přece ne bez podmínky. Ale jako podmínku ustanovil nejmenší, co mohl žádati. Pravíť sv. Augustin: „Bůh nás stvořil bez našeho přičinění, ale neospravedlní nás bez našeho přičinění.“ Stvoření jsme beze svého přičinění a vědomí; ospravedlnění budeme s vlastním vědomím a přičiněním. Kdyby tomu tak nebylo, nebyli bychom rozumnými bytostmi a naše spasení by se nekonalo rozumným způsobem. Ačkoli, jak jsem řekl, mohl od nás žádati, co nejvíc může člověk vykonati k životu věčnému, žádá podle svého zákona nejméně. Na křtu svatém vylévá na nás ještě nevědomé všechny dary znovuzrození, synovství, ospravedlnění, posvěcující milosti a lásky. Podle toho ovšem se ke svátosti pokání žádá víc; proto se nazývá u sv. Otců „baptismus laboriosus“, pracný křest, a „post naufragium tabula“, záchranné dřevo po ztroskotané lodi, na důkaz, že je ztracenému poslední nadějí. Nicméně samo v sobě

je zázrakem snadného odpuštění Ježíšova hříšníkům.

Předně vše, čeho od nás žádá, jest, abychom přicházeli ke svátosti pokání. Sedává denně ve zpovědnici a volá: „Pojďte ke mně všichni, kteří se trápíte a obtíženi jste, a já vás občerstvím.“ A vytýká nám naši neochotu: „Ale vy nechcete přijíti ke mně, abyste život měli.“ (Jan 5, 40.) „Přes celý den roztahoval jsem ruce k lidu nevěřícímu a odmlouvajícímu.“ (Řím. 10, 21.) Tak se k nám chová, jako bychom mu křivdu činili, když padáme v záhubu. „Lide můj, co jsem ti učinil, anebo v čem jsem byl obtížný tobě? Odpověz mi!“ (Mich. 6, 3.) „A pojďte a trescete mě, dí Hospodin; budou-li hříchové vaši jako šarlat, jako sníh sbílení budou: a budou-li červení jak červce, jako vlna bílí budou.“ (Is. 1, 18.) Méně už nemohl žádati. Aspoň abychom přišli k Němu ke svátosti jeho milosrdenství, aby nám odpustil hříchy! Ale už jsem ukázal, že předcházející milostí, kterou k sobě vábí duše každý den a každou chvíli, budí v nás chuť a touhu k Němu přijíti. Žádá, abychom k Němu přišli a přinesli si aspoň lítost nad hříchy. Přijíti k Němu a nelitovati urážek Mu učiněných, bylo by velice neupřímné a nerozumné. To aspoň musíme vykonati. Nemůžeme-li vykonati víc, aspoň lítost nad hříchy je nám vzbuditi. A přece ta lítost má mnoho odstínů tak značitých, že mohu při nejmenším říci, že je jí mnoho druhů — od lítosti z bázně až k lítosti z lásky, od lítosti povstávající z házně před soudem až k lítosti plynoucí z lásky k nejsvětějšímu srdci Ježíšovu. Mohl by právem po nás žádati lítost z lásky: ale žádá jenom lítost ze zbožné bázně, z nadpřirozeného důvodu víry, jakým je poslední soud a věčná smrt a touha po smíření

s Ním. A přece není to lítost, při které se člověk otřesen v slzách rozplývá, nýbrž lítost rozumu a vůle, nelibost nad hříchy a nad sebou samým s úmyslem už nehřešiti. Nemáme-li ho, jsme rozhřešení nehodni, nebo úmysl hřešiti je hříchem. Úmysl nehřešiti je nejmenší známka napravení; a to znamená jenom vzdáti se neposlušné vůle, kterou jsme hřešili, a býti zase poslušnými dětmi božími. S tou lítostí žádá od nás věrného a pokorného vyznání, upřímné žaloby na sebe před stolicí pokání, a abychom rozpověděli hříchy, na které si vzpomene me podle druhu i podle počtu. A s tím musí býti spojen úmysl už nikdy nehřešiti. Takové by od nás měl rád srdce. Ať přijde největší hříšník, všecek pokrytý malomocenstvím hříchu, ke svátosti pokání, bude dokonale očištěn. Marnotratný syn může se, všecko na toulkách prohýřiv, jakkoli nevděčný a hříchů plný, vrátiti jak žebrák neoděný k Otci nebeskému jenom se slovy: „Otče, zhřešil jsem proti nebi“ (Luk. 15, 21.) a všecko se mu odpouští. Tu máme to snadné odpuštění Ježíše Krista, ne jak vymyslili kacířští novotáři minulých století ospravedlnění skrze víru, ale úplné, štědré, svrchované odpuštění, při kterém Pán Ježíš vítá a ospravedlňuje každého kajícího ve svátosti milosrdenství Svého.

5. Jest ještě jedna záruka Jeho milosrdenství v této svátosti milosti, a to je vroucí touha Jeho, rozhřešiti nás od hříchů: Miluje každou duši veškerou láskou svého nejsvětějšího srdce a celým srdcem by rád každou chvíli spasil toho, kdo je ztracen. Pravił jednou, že milující úzkostlivě méně se stará o devětadevadesát spravedlivých než (abychom mluvili jak On v podobenství o ztracené ovci) o jednoho hříšníka pokání činícího. Vyhledává jeho duši před-

cházející milostí. Obchází, jímá, vábí tím, že osvěcuje, dává vnuknutí, pohání a láká láskou a mocí. Právě když s nevolí k němu chodíme, usiluje nás k sobě přivábiti. Jsme daleko, a On za námi; neochotni, a On nás milostí popohání; chladni, a On hoří láskou k duším; lenivě posloucháme a ještě lenivěji za ním jdeme, a On plane a znovu a znovu volá a vnuknutí dává. Rád by nám víc odpustil než my bychom rádi. Miluje nás víc než my sebe. Žízni víc po naší spáse než my; a ve svátosti pokání, skrze ni a s ní rozvíjí před námi všecku útrpnost a všecko milosrdenství nejsvětějšího Srdce k našim bídám a hříchům.

To jsou důvody, proč máme míti k této svátosti lásku. V ní je Ježíš s námi jako s Maří Magdalenou, když u něho plakala, a se sv. Petrem, když ho třikrát zapřel. V té svátosti nás opět přijímá na milost a do lásky, jí vede, podpírá a těší kajicného, bázlivého, pokoušeného. Je to svátost laskavého, dobrého Pastýře, v ní zakoušíme veškeré útrpnosti a milosrdenství, co jí chová tento název. „Já jsem přišel, aby život měli, a hojněji měli“ (Jan 10, 10.) s největší plností, volností a snadností, znovu a znovu, jakmile toho budou potřebovati od horlivého a velikomyslného Srdce Jeho.

A tato svátost Jeho lásky je mnohým nutna, všem pak pramenem milosti.

Nutna je těm, kteří po křtu sv. upadli do hříchu. Není pro ně jiné svátosti; a nepovstanou jinak ze smrti hříchu k životu spravedlivosti. Sami se nevzmohou k novému životu. Odešla od nich láska boží. Duch sv. jim odňal milost posvěcující. Vnitřní úkony jejich duše jsou mrtvy. Dobré jejich skutky nemají zásluhy. Jediný smrtelný hřích všecko zpusťošil. Jediný hřích podezřel kořen dlouhého života, jediný hřích na konci

mnouhých let spáchaný ničí všecek vzrůst a ovoce nejdelší poslušnosti. Umřou-li tak, jsou ztraceni, navěky ztraceni. Umřítí v nelásce boží je věčná smrt. Jak by znovu oživil, kdyby nebylo této svátosti mrtvých ?

Přijdou-li s lítostí plynoucí z víry a naděje, ani kdyby neměli lásky, milosrdný Ježíš jim odpustí úplně, a vdechne do nich dech nového života.

A konečně je svátost pokání všem, i nejsvětějším, pramenem milosti. Těžko je znáti sebe, a svátost pokání nás v tom zdokonaluje; těžko je býti velikým v lítosti, svátost pokání je zdokonaluje; těžko je býti horlivým, svátost pokání dává nám ducha mrtvení a odvahy; těžko je státi a až do konce setrvatí, svátost pokání podpírá a drží nás věčnými pažema. Ale o tom později. Ti, kdo ze zvyku chodí ke svaté zpovědi, žijí ve sladkých poutech lásky, a to je dokonalá svoboda, kde je vůle povznešena a utvrzena ve svobodě dítek božích. Kdo jí povrhují a zanedbávají, hledají svobody a padají v otroctví těžké a hořké. Hříchy srdce a hříchy jazyka, zlá pokušení, jeho světské, úzkosti a nepokojné svědomí, strach před smrtí a budoucím soudem, to je odměna těch, kdo zamítají lehké břímě a sladké jeho Ježíšovo v této svátosti Jeho milosrdenství.

H l a v a II.

Svátost pokání vede k sebepoznání.

Posud jsem dokazoval, že ve svátosti pokání se zvlášt' jeví Ježíšovo milosrdenství. Jako je církev

každému věku představitelkou Jeho pravdy, tak je svátost pokání představitelkou jeho starostlivosti. Sv. Cyprián nazývá církev „Sacramentum unitatis et veritatis“ (S. Cypriani Epist. ad Jul. 73.), to jest „svátostí jednoty a pravdy“, protože v nadpřirozené jednotě církve se pravda před světem vtělila, jí se zachovává a světu hlásá. Též sv. Optatus praví „Klíčů nemají kacíři; sám Petr je dostal“ (St. Optat. lib. 1. c. 10.); a sv. Augustin: „Jednota váže, jednota rozvazuje“ (St. Aug. De bapt. cont. Donat. l. 1. c. 18.), to jest: jenom v jednotě církve je moc od hříchů rozvazovati. Nebo svátost pokání jest jediný pramen nám zjevený, kterým teče odpuštění Ježíšovo lidem po křtu svatém padlým. Vybízejte církev laodicejskou, pravil náš Pán: „Protože pravíš, jsem bohatý a mám hojnost a ničeho nepotřebuju: a nevíš, že jsi ty bídný a ubohý a chudý i slepý i nahý?“ (Zjev. 3, 17.) Byli vlažní, a proto se oklamávali, a protože se oklamávali, důvěřovali sobě. Byli si jisti, že mají světlo, víru, milost a poznání sebe, a neznali své chudoby a slepoty. Pán je volá a vybízí, aby šli k němu na zlato a bílé šaty a oční masť, to jest milost posvěcující a ospravedlnění a poznání sebe. A to dává ve svátosti pokání těm, kdo vypadli z křestní nevinnosti.

Nyní tedy míním ukázati, jak vede svátost pokání k sebepoznání!

- 1. Nejprve, že učí a navyká člověka, aby se zpytoval. Jednou za rok aby se aspoň každá duše zpytovala před Bohem pod smrtelným hříchem. K častější zpovědi zas potřebí častěji se zpytovati. Denní zpytování je denní příprava ke svaté zpovědi, která je ovocem denního zpytování. Tak jsme těžkým a přísným závazkem vázáni k povinnosti, které je nevyhnutelné

třeba k našemu spasení, ačkoli je nemilá a nesnadná. Je sama sebou naprosto nutná, jak to, bez čeho nemůže býti spasení; nebo bez lítosti není spasení; a bez sebe poznání není lítosti. Není lítosti a ošklivosti nad hříchy, kterých neznáme, ani nad skutky, o kterých nevíme, že jsou hříchem. A přece je nevědomost, která nás neomluví. Je zaviněná a proto hříšná. Dále, zapomeneme-li my nějaký hřích, Bůh ho nezapomene. Hříchy let dětských a jinošských a dávných let minulých, na které se ani nepamatujeme, jsou napsány v knize božských pamětí. Všecek náš život, ať si jakkoli zapletený a zmotaný, očím nečitelný a tmavý, je před Ním jasný a zřejmý. Je nebezpečné na minulost zapomínati. Jenom svátostí pokání se jí zbavíme. Bychom na ni zapomněli, neutečeme jí. Chodí za námi jak stín bez hluku sice, ale nerozlučitelně. „Některých lidí hříchové jsou zjevni a předcházejí soud: některých pak i následují.“ (I. Timot. 5, 24.) — Jenom jedním způsobem lze od nich býti rozvázán, a to mocí klíčů. K tomu je třeba zpovědi, a zpověď bez poznání sebe není možná.

Ale nejenom že zpytovati svědomí je nezbytně nutné, je to též práce trapná a nemilá. Dvojí se bojíme viděti tak, jak je v sobě: Boha a sebe. Svatost boží nás přemáhá a leká. Pohled na vlastní hříchy a bídy nás rozrušuje a ponižuje. Nemáme odvahy ani vůle pevně hleděti na žádné z obou. Jak to jenom zahlédneme, odvracíme se a hledíme to zahnatí jinými myšlenkami. Jak praví sv. Jakub: „Je-li kdo posluchač slova, a ne činitel, ten přirovnán bude muži spatřujícímu obličej narození svého v zrcadle: i vzhlédl se a odešel a hned zapomenul, jaký by byl.“ (Jak. 1, 23.—24.) Je proti naší sebelásce, abychom hleděli na vlastní

chyby, přestoupení, hříchy proti desateru božích přikázání, opomenuté povinnosti, zanedbání, nevděk, zlobu, kterou jsme se protivili. Veliké upřímnosti a nemalé pokory potřebí k tomu, abychom přímo a prosto do sebe hleděli a poznávali v srdci, co tam nejhoršího. Tím se ruší pokoj a podvracuje naše sebezáliba. Proto se mnoho lidí zpytuje spěšně, bázlivě a povrchně.

Ale sebe zpytovati jest nejenom nemilé, nýbrž i opravdu nesnadné. Po Bohu není nic tak neprozkoumatelného jak lidské srdce, podle jeho obrazu stvořené. Samo je sobě tajemstvím. Tají se našim očím, o pohybech jeho nevíme právě tak jak o obíhající krvi. Je v nás, a proto je neviditelné. Necítíme ho ze zvyku. Stále se hýbá tak rychle, že se zdá, jakoby stálo. Myšlenek rozumu je tolik, co hvězd na nebi, pohnutí srdce tolik, co vln na moři. Hnutí vůle jsou tak nestálá a neustálá, jako se honí a mění větrové. „Zlé je srdce všechněch.“ (Jer. 17, 9.) Je lstivé, pochlebné, snivé a společníkem pokušitelovým. Srdce je lstivé, protože se vždycky mění. Podle vnějších okolností, podle vnitřních pokušení a podle společnosti bere na sebe zvláštní barvu. Mate pohnutky a skutkům dává jiná jména. Prudcí se přemlouvají, že jsou horliví, uštěpační, že jsou horliví pro pravdu a právo, leniví a slabí, že jsou dobrotiví. Zakrývá svůj účel, ctižádostivý se pokládá za nezištného, sesvětštělý za prostého, až nevědí, proč co konají, a zatím, co se domnívají, že mají jenom jeden cíl před očima, mají vedle něho druhý. Ba ještě víc. Srdce je pochlebné; vynáší všecko dobré: modlitby, kříže, almužny, pobožnosti, milosti a ještě více úmysly. Všecko zlé vymlouvá. Hanebnost hříchů svaluje na pokušení, osoby, okolnosti a na všecko, jenom ne na sebe. I hříchy zamazuje jemnými slovy

a slavně prohlašuje, že má dobrý úmysl a že slouží Bohu. Srdce je snivé, neboť se maluje a představuje sobě jako kajník v žíní anebo svatý ve vytržení. Cítá životy svatých a jako ve snu se staví místo nich. Rozplývá se též v slzách a dává se před křížem nebo nejsvětější svátostí strhnouti nejsilnějšími dojmy, podobně jako druzí tonou v slzách při pohádkách vymyšlených křivd a nad velebnou krásou. Dojmy považuje za chtění, chtění za úmysl, úmysl za skutek. A naposledy je důvěrným přítelem a soudruhem pokušitelovým. Poslouchá ho a vyjednává s ním jak Achaz v Jerichu. Koří se mu jak Balam, hostí ho jak Jidáš. Toho je schopno to srdce, a srdce každého je náchylné tak se oklamávati. Třeba nám bystrého oka a rázné ruky, abychom je prohledali; a málo je tak na sebe přísných, jak by měli býti, leč že jsou vedeni, ba zavázáni k té trapné práci. Svátost pokání nás zavazuje tou povinností; a čím častěji chodíme k té svátosti, tím hustěji jsme donucováni, abychom vyhledávali tajnosti svého srdce a poznávali je, jaké je doopravdy.

2. Svátost pokání ukazuje nám vše ve světle víry. Proto tak málo vidíme svou hříšnost, že tak maličko uvažujeme svatost boží.

Docela jiný je pohled na náš život ve světle tohoto světa, naší sebelásky, pochlebujících přátel než ve světle božím. Tomáš Kempenský praví: „Před soudcem je ošklivé to, co je před původcem krásné.“ Jak Isaiáš uviděl Pána na trůně, nejprve si vzpomněl, že je člověk nečistých rtů. (Is. 6, 5.) Daniel padl k nohám anděla Páně, a všechna jeho krása byla ošklivostí. Když viděl sv. Jan ve zjevení Pána, na jehož prsou odpočíval, padl mu k nohám jak mrtvý. Světlo přítomného Boha odhalilo hřích a slabost velikých svatých. Takový jest

i účinek svátosti pokání. Klečíme ve světle nejsvětější Trojice, vtěleného Slova Jeho utrpení, božské duše Ježíšovy, která smrtelným zápasem doplnila naši nedokonalou lítost, a nejsvětějšího Srdce, které nás osvěcuje proboděným bokem Ježíšovým. Jak klečíme ve zpovědnici, svítí na nás to světlo, a v něm vidíme nejenom sebe, minulý život, a jací jsme nyní, nýbrž i zákon boží, který jsme přestoupili, jeho písmeny a jeho ducha, co brání a co ukládá naší poslušnosti, naší věrnosti, naší šlechtnosti. A tak, když dobře a jasně vidíme, co je pravé, odkrýváme, v čem jsme se od toho uchýlili. Nevidíme se nikdy jasněji než kdy klečíme pod křížem ve zpovědnici. A čím častěji tam klekáme, tím jasněji se před Bohem a u nohou Ježíše Krista poznáváme.

3. Svátost pokání povaluje dále velikou překážku, která nám brání v sebepoznání, totiž náklonnost na sebe nic nedopouštět. Fariseus stojící a modlící se u sebe a děkující Bohu, že není jako druzí, je otcem těch, kteří se odvracejí od zpovědnice. Publikán je vzorem těch, kdo se kají na kolenou. Což není svátost pokání svátostí, ve které člověk sám na sebe žaluje? Všichni jsme sváděni k tomu, abychom se vymlouvali. Když na nás hledí oči a uši světa, máme plno výmluv a zapírání. Hrdinské pokory svatých je třeba, bychom bez odporu trpěli, na příklad když byl sv. Vincenc z Paula křivě obžalován, padl v předsíni králi k nohám a nesl hanbu beze slova. Ale ve zpovědnici se nám nelze vymlouvati. Víme, že tomu, který tu nevilitelně sedí, je všechno známo: „Živáť je zajisté řeč boží a mocná, a pronikavější nad všeliký meč na obě strany ostrý a dosahuje až do rozdělení duše a ducha, kloubů také i morku v kostech a rozeznává myšlení i mínění srdce. A není

žádného neviditelného stvoření před očima jeho: ale všechny věci jsou nahé a odkryté očím toho, o kterém je řeč naše.“ (Žid. 4, 12.)

Víme, že nelze nám nic zatajiti; On vidí všechno, slyší všechno a ví všechno spíše, než promluvíme, zkouší naši pravdomluvnost, když žádá, abychom všechno na sebe pověděli. Nemůžeme překroutiti ani slova, ani pomínouti něčeho, protože On ví všechno. Ani písmenky nelze změnit, protože boží vševědoucnost zkoumá srdce při zpovědi jako při hříchu.

4. A mimo to svěruje nás svátost pokání řízení druhé osoby. Víme dobře, že nikdo si nemůže důvěřovati býti soudcem ve vlastní při. Kdybychom se jakkoli dosvědčovali, že jsme upřímní, když jest nám sebe souditi, odbočujeme na špatnou cestu. Zapomínáme svých slov a skutků. Na druhých hned vytkneme to, čeho na sobě nevidíme. Ba na druhých odkryjeme nejmenší rozčilení, a na sobě nevidíme nejprudší vášně. Jak pravil Pán Ježíš: „Vidíme stéblo v oku bratra svého a břevena v oku svém nevidíme.“ (Mat. 7, 3.) Ustanovil svátost pokání, ve které aspoň najdeme z celého světa věrného přítele — aspoň takového, který nám nepochlebuje.

Ba ještě víc: kněz ve zpovědnici je netoliko ne-stranným soudcem, nýbrž i zkušeným. Jako lékař, který zná ze zkušenosti všechny úkazy nemoci, který poví její předchozí znamení, jak se ukazuje, jakou památku po sobě nechává, tak činí i kněz, který jest od Boha ustanoven rozsuzovat „mezi malomocenstvím“ a rozhodovati, zdali jenom začíná, či se úplně rozmohlo, či už se ztrácí. Lékař často pozná nemoc, kde jí druhý netuší, po znameních, kterých si druzí ani nepovšimli. Nejenom tlukot tepny a barva kůže, nýbrž i její pletivo,

jas oka a jiné takové důkazy svědčí o nemoci. Podobně i ve zpovědnici z dlouhé zkušenosti v nemocech duševních navykne si zpovědník hned uhodnouti vážné úkazy; kterých kajicný neví a na které by si ani nepomyslí.

A je nejenom zkušený a zkušeností a úřadem vytříbený, nýbrž zároveň osvěcovaný, aby odkryl i to, co není možná kajicníkovi pověděti a poznati. Zvláštní osvícení je zaručeno těm, kdo jsou vůdci duší. Jsou puzeni často, aby řekli víc než pozorují, a aby obudili celé doby v paměti a řady myšlenek, na které kajicný hříšník zapomněl nebo si jich neuvědomil. Kolikrát hledí kajicník po otázce jinak a pravdivěji na skutky, kterým vůbec nerozuměl. Kolikrát se zdá taková otázka nadpřirozeným nějakým prohlédnutím, jako skutečně jest. Kolikrát, snad vědomě, často nevědomě dostávají se jako dělníci v dolech na bílý den a vidí se najednou na světle slunečním. Duch svatý osvěcuje zpovědníkem kajicného hříšníka, buď že ho přímo osvítil aneb od něho dává odrážeti světlu, které sotva sám vidí.

A tak se vždy víc a více poznávají ti, kdo často chodí ke svaté zpovědi.

5. A konečně ještě jedno osvěcování je jim zaručeno přímo, osvěcování svědomí od posvěcující milosti. Jako uděluje každá svátost posvěcující milost, a každá milost osvěcuje, tak pokaždé, když hodně přijímáme svátost pokání, dostáváme více vnitřního osvícení. Zpytování je přípravou ke svátosti, a svátost je povznáší k nadpřirozenému sebepoznání. S počátku se vidíme nejasně, a málo co poznáme tak, jak opravdu je. „Vidíme lidi jako stromy chodící.“ (Marek 8, 24.)

Ale za malou chvíli se všechno jak ve dne rozjasní. Tímto vnitřním světlem osvíceni jsou, nazývají se svatí „nejhoršími hříšníky“ a sv. Klára se divovala, proč se jí nevyhýbají jak „malomocné“. Sv. Vincenc ferrerský říkával, že den ode dne je horší. Proto mluvil sv. František Borgiaš o „žebříku zmatku“, jak tomu říkával. Vmyslil se před nejsvětější Trojici a byl zdrcen protivou mezi nestvořenou svatostí a vytvořenou hříšností; potom se postavil před nejsvětější člověčenství a rděl se nad vlastní přirozeností tak znetvořenou a zohavenou. Potom před nejsvětější Matku — a byl pokořen skvrnami a ostatky hříchu dědičného a osobního. Potom před anděly a odsuzoval se, jak je váhavý a liknavý proti rázným a horlivým těm služebníkům; potom před svatě a měřil jejich vytrvalostí, jak je nestálý; potom před služebníky boží na zemi, a přiznával se, že je z nich nejmenší; potom před duše v očištcí, z nichž duše nejméně pokorná je daleko hlouběji pokorná než který svatý na zemi; potom před duše zatracené a přiznával se, že kdyby byla která dostala jeho milost, že by byla světější a kajicnější než on. To byla jeho práce asi dvě hodiny denně, při které zpytoval podle desatera božích přikázání, a po každém vzbudil lítost nad mnohými přestupky. Tak se zpytoval svatý. Nebylo mu nesnadno najít něco pokorujícího, ačkoli toho měl málo; a my to máme za nesnadnou práci, ačkoli jsme hrozně zhřešili. Proč? Protože naše představy o Bohu a jeho království jsou mdlé a tenké. Hned zapomínáme na sebe, hned na Boha, a tak pořád kolem do kola. Když na hoře Alverni planoucí Seraf pěti prorážejícími paprsky s kříže vytiskl sv. Františku patero ran Ježíšových, prodlel svatý celou noc o samotě, pozoruje ve světle Boha a sebe

a po chvíli pořád opakoval z duše slova: „Bože, jak jsi veliký, a já jak nepatrný.“

Všichni tito svatí měli toto jasné sebepoznání ze života pokání; tato svátost jest pramenem a zdokonalením jeho.

Z toho, co jsem řekl, plynou jasně tyto dvě pravdy pro život. První, abychom nemyslili, že o sobě všechno víme. V srdci je mnoho záhybů a pochyb, mnoho strojeného a přetvářeného, mnoho mylného světla, mnoho líčených tváří, mnoho strojených výrazů v obličejí, že je jisto, že se klameme sami tak jako druhé. Ti, kdo se znají nejlépe, jsou jenom nejméně klamáni. To poznáme, když rozvážíme, jak jinak se nám podobá minulý život náš. Tenkrát se nám líbil, jak se nám nynější život líbí. Netušili jsme nic zlého v tom, co nyní patrně zlým poznáváme. Tak jsme důvěřovali pohnutkám a dobrému úmyslu jak nyní. Ale za málo let rozlilo se po tom po všem nové světlo. A za málo let budeme hleděti na nynější život jako na minulý. Jak jinaké bude všechno na smrtelném loži! Novým a pravdivým světlem se odhalí mnoho tajného a ukáže se, co jsme nikdy nepovažovali za možné. Jak jinaké budeme hleděti na pozemský život ze světa za hrobem, od soukromého soudu, ode dveří očištěvých a od posledního soudu! Stváří budou strhány škrabošky, budeme se znáti tak, jak jsme poznáni, a viděti tak, jak jsme viděni.

Tenkrát mnozí, kteří mysli, že se znají, rodiče, děti, přátelé, pastýři, kajicní, poznají se poprvé a podiví se nad prázdným zdáním, ve kterém žili a umřeli. Jest nám tedy sebe dál a dál poznávati s velikou nedůvěrou v sebe a upřímnou touhou, abychom o sobě věděli nejhorší.

A dále se učme, abychom se nikdy nebáli, když na sobě uvidíme věci nejhorší. Vidíme-li více hříchů, to neznamená, že se jich více dopouštíme, nýbrž že se více známe. Jestliže se více známe, jsme víc osvíceni, jestliže jsme víc osvíceni, pak je v nás více Ducha svatého. Nebo když zavítá do srdce, rozleje po něm plné světlo, ale sám se tají. Sebe vidíme, Jeho nevidíme; odhaluje nám ne to, co je nám milé, nýbrž co jest Jemu nemilé --- ne naše milosti, modlitby, dobré úmysly, nýbrž naše hříchy a omeškání, naše vnitřní chyby, naše nestálé úmysly, naše srdce bez lásky. Odhaluje nám, jak jsme ubozí a bídni, opuštění, slepi a nazí; abychom si od něho koupili zlato v ohni zkoušené, bílé roucho a masť na oči. abychom se jimi viděli tak, jakými jsme v Jeho očích a ve světle Jeho věčného trůnu.

H l a v a III

Svátostí pokání se zdokonaluje lítost.

Viděli jsme, jak svátost pokání vyžaduje, vlévá a zdokonaluje sebezpoznání. A nyní hodlám ukázati, jak vyžaduje, vlévá a zdokonaluje naši lítost. Jest netoliko pravda, že kdo má nejmenší lítost, chodívá ke sv. zpovědi nejrůdněji, nýbrž i kdo často chodívá, mívá největší lítost, a že jeho lítost se povznášá a dozrává častým zpovídáním.

Sotva je tu potřebí zřejmě slovy stanoviti, že je dvojí lítost: ze strachu a z lásky. Ale z rozdílných pohnutek se rodí tato bolest. z pohnutek lišicích se

působením, a z pohnutek rozmanitých, od nejslabší bolesti, které je potřebí k té svátosti, až k nejsilnější, která je zvláštním darem božím.

1. Předně je bolest z poznání hříchů. To je první a nejnižší pohnutka k lítosti, smrtelnost a ošklivost hříchu ve světle božím. Ale naše hříchy na počátku našeho obrácení anebo života kajicného se nám zdají jako jeden, byť jich mnoho bylo. Jsou pomíchány a pomateny, a protože je jich mnoho a jsou popleteny, zaclánějí sobě a sebe. Kopec písku a hromada kamení se nám zdá na první pohled z jednoho kusu. Ale když se přiblížíme, důkladněji popatříme a oddělíme od sebe zrna a kamení, poznáváme, kolik je jich. Pokud jsou v srdci ostatky hříšného a světského života, je pomateno a temno. Jenom pomalu poznáváme nesčetné své hříchy, a tu teprve se nám zdají býti nad počet. Jak se k nim přibližujeme, rozvíjejí se a povstávají; a co jsme z daleka měli za jedno, dělí se v nesčetné částky. Tak povstávají naše hříchy každý podle druhu, počtu a okolností.

A čím víc se to rozvíjí, tím víc se vzrnává lítost. Na počátku jsme měli bolest nad hříchy života, jak jsme je viděli před sebou pomatené a pomíchané. Ale nyní cítíme bolest nad každým hříchem, na který si vzpomeneme; a ta bolest nad každým hříchem, nad jedním hříchem je snad větší, než byla napřed nade všemi hříchy. Už jsem se pokusil vypsati, jak se vzrnává to osvícení, ve kterém ponenáhlu nabýváme úplnějšího ponětí o stavu svém před Bohem. Pravím „úplnějšího“, neboť na tomto světě vidíme jenom nepatrný díl z veliké hromady svých hříchů. Všecky do jednoho měl před očima Pán Ježíš, když se v zahradě krvi potil, jsou zapsány v knize jeho paměti;

při soukromém soudu oživnou před námi, a naše nejdokonalejší ponětí o nich je neúplné a daleko od toho, jakými nás ukáže božské zjevení. Jak se nad nimi rozjasňuje, pocifujeme nad každým z nich bolest. Ačkoliv od nás nezádá Pán lítosti nad každým hříchem zvlášť, přece bude každý hřích, jak se nám na mysli objeví, zvlášť pohnutkou k lítosti, a ačkoli bude lítost jedna, bude pohnutek k ní mnoho. Ale to všecko je snad lítost jenom ze svaté bázně, povstává ze smrtelnosti a oškřivosti nad hříchy, jak je máme na svědomí Duchem sv. osvíceném.

2. Jest ještě druhá lítost, čistější a šlechetnější, která plyne z lásky k Bohu.

Miloval nás, když jsme byli ještě hříšníky. Marnotratný syn si vzpomněl v daleké krajině na otce a jeho lásku. Vědomí, že ho pořád miluje, pohnulo ho k návratu a aby se s hlubokou pokorou vyznal. Nehodnost a nevděčnost jeho odrážela se ostřeji od otcovy laskavosti. Blahá zář od let dětských a jinošských a jasná tvář jeho otce najednou se plně před ním rozsvítila znovu a poznával, že ačkoli se všecek změnil, otec je pořád týž, že ačkoli jeho srdce ztvrdlo, srdce otcovplane vroucí láskou. Všecko to procítil, jsa ještě daleko v bídě. Oč víc to pocítil, když mu otec padl na šíji, dal mu políbení pokoje a dal mu znovu šaty a prsten synovský. Tenkrát poznal dokonale samolásku a nevděčnost, a všecka jeho lítost byla hlubší. Byla mocná, když se ještě třásl ve hříších, mocnější, když mu byly hříchy odpuštěny. Odpuštění ho povzneslo k bolesti vyšší, šlechetnější, protože lásky plnější. Tak je tomu ve svátosti pokání, když okusíme, že „sladký je Pán“ a na sobě poznáváme, jak zázračně nás miluje. Když jsme od Něho dostali záruku, že „jak jsme byli ještě

hříšníky, Kristus za nás umřel“ (Řím 5, 8.) a pokud jsme byli ve hříších, Otec náš na nebesích že nás miloval láskou věčnou, tu jsme už porozumívali slovům Ducha sv.: „Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo v Něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.“ (Jan 3, 16.) „V tom je láska: ne že bychom my byli Boha milovali, ale že on prve miloval nás, a poslal Syna svého v oběť slitování za hříchy naše.“ (1. Jan 4, 10.) Poznáváme, že kdyby nebylo této nezměnitelné lásky, že bychom dávno byli na věky mrtvi, že nás trpěl jak děti ještě nevědomé; jako jinochy hříšné, jako muže s chladnou a dobrovolnou láskou k sobě. „Milosrdenství Hospodino, že jsme dokonce nezahynuli: nebo nezahynula smilování jeho.“ (Jer. 3, 22.) Probouzíme se a poznáváme, že láska boží je kolem nás, že jsme jí obepíati, že nás nosila a držela právě tenkrát, když jsme na Boha nemyslili, ba když jsme Ho denně uráželi, jako kdyby marnotratný syn zas byl zpyšněl a zapomněl na minulou nehodnost, ba i padl a po pádu zas mu bylo odpuštěno. Takoví jsme. Hřešili jsme zas a zas jak marnotratný syn, a Otec náš zas, jak poprvé, nás přivítal políbením pokoje a úplně nám odpustil. Tato myšlenka vzbuzovala ve sv. Kateřině hlubokou lítost. Když se rozmohla její lítost, pronikl její duši paprsek lásky boží tak silně hořící a prorážející, že se jí všechno ukazovalo v novém světle, minulý i přítomný život, hříchy myšlenkami, slovy i skutky spáchané, čeho se dopustila a co opomněla, všechny měly jiný smysl, vše se jinak vykládalo.

3. Další pohnutkou lítosti jest zvláštní vědomí o vlastní hříšnosti. Už jsem mluvil o lítosti povstávající z poznání, ale tato lítost nad osobní hříšností

je jiného druhu. Mnohdykrát jí málo mají ti, kdo jsou pohříženi v hříších. Mají jí nejvíce ti, jejichž hříchy jsou nejlehčí a nejrůdnější, neboť plyne z toho, jací jsme. Nejsvětější srdce bývají nejvíce osvícována. Už jsem na důkaz uvedl sv. Kláru, sv. Vincence ferrerského a sv. Františka Borgiáše. A ještě bych mohl uvést jeden příklad o sv. Pavlu, který praví: „Že Kristus Ježíš přišel na tento svět, aby hříšníky spasil, z nichžto já první jsem“ (I. Tim. 1, 15.), a to řekl, ne že by byl ve zbožnosti přeháněl, ale z poznání sebe. Není to smělá, řečnická nadsázka, je to opravdové vypovězení o vnitřním vědomí, jak poznáme z těchto důvodův: Nevíme na nikoho tolik zloby, co na sebe. Známe třeba více zla na druhých, to jest víme o mnohých, kteří upadli do hříchů zjevnějších a pohoršlivějších, kterých jsme zůstali uchováni. Zloba skutků se měří podle vnitřního úmyslu, vnitřní úmysl podle osvícení nám uděleného a podle působení Ducha sv., proti kterému jsme zhřešili. Jisto jest, že menší hříchy jsou při větším osvícení formálně hříšnější než větší hříchy při menším osvícení. A to jenom víme na sobě, na druhých ne. Jednou pravil Pán svaté Mechtildě: „Pojď, pohleď na nejmenšího v království nebeském a poznáš pramen upřímnosti a lásky. A viděla člověka v nových šatech s uhlazenými vlasy, prostřední velikosti a krásného na pohled. „Kdo jsi?“ ptá se. On odpověděl: „Byl jsem na zemi lotrem a zločincem a nic jsem dobrého nevykonal.“ I ptá se: „Jak jsi sem přišel do této radosti?“ Na to on: „Všecko zlé jsem učinil ne ze zlomyslnosti, nýbrž ze zvyku: a protože jsem neznal nic lepšího, protože jsem v tom u rodičů vyrostl, pokáním jsem našel milost u Boha.“ (Revelationes selectae Sae Mechtildis c. XVI.)

Dále nevíme o nikom, že by byl dostal tolik milostí co my. Druzí snad dostali víc, ale my o tom nevíme. Jsme nějak schopni, ale na nejvyšš nedokonalé měřiti nesčetné dary, kterými nás Bůh zahrnoval, a to ve svátosti křtu, biřmování, oltářní a pokání, z mlada, když jsme byli jinochy, muži; osvícení, vnukání, bodání svědomí, polnutí srdce, jak nás tím neustále hýbal a podporoval. Bůh zná celý ten vnitřní svět náš, a kromě toho zná jej každý sám. Ale o druhých nám nelze souditi. Ani nejbližší přílužný neví, kolikercu milostí nás Bůh zahrnoval. Oč méně pak lze nám souditi o těch, kteří jsou nám cizí! Víme nejencm o přehojné milosti ze svátostí, nýbrž i o milostech přijatých mimo svátosti, jichž bylo plno ovzduší a každá chvíle našeho života. Pokud víme, nikdo jich nedostal tolik, nikdo jimi nebyl tak provázen a podporován, tak pobádán a poháněn, tak varován a vzpružován. Známe zázračnou shovívavost a trpělivost, moudrost a velikomyšlnost Ducha sv. už ode křtu svatého. Je jako tlukot srdce, který jsme cítili od nejprvnějšího dětství. Sami víme o vlastním duchovním životě, ale o druhém jenom z doslechu a z pozorování nanejvyš nedostatečného a neúplného. A jako nevíme o nikom, kdo by byl dostal tolik milostí, co my, tak nevíme o nikom, kdo by s nimi tak slabo se byl přičinil. Z mnohých osvícení jsme šli za některým a z mnohých pozvání vyhověli jsme jenom málokterým. Mnohým milostem jsme naprosto odporovali, s mnohými, s kterými jsme měli spolupůsobiti šlechetně a úplně, sotva jsme se co přičinili anebo s nešlechetnou váhavostí. Čím bychom byli nyní, kdybychom byli zůstali věrni křestní milosti! Jak záhy byla poskvřněna, jak lehkomyslně byla promarněna! Jak zdlouhavě a s jakým

odporem jsme se měli k milosti, volající k návratu, vracející nás k pokání! Jak krátko jsme setrvali v prvním rozhršení, v horlivosti po prvním svatém přijímání, v síle sv. biřmování, ve svaté bázni, která na nás přicházela s božskými tresty, v duchu chvály, která se v nás vzámala za dnů radosti! Celý náš život byl dlouhou řadou milostí hojně dávaných a skrovně užívaných, božské šlechtnosti a naší zneuznalosti, nevyčerpateľného smilování u Boha a skoupé tvrdosti u nás. A nejenom pohled na naše hříchy, jak jsem mluvil výše, nýbrž i pohled na nás samy a na hříchy, které jsme spáchali v takových milostech my, které Bůh zahrnul nekonečným a nevyslovitelným milosrdenstvím, měl by dáti naší lítosti hlubší základy, novou pohnutku a vylouditi v ní zvláštní pocit osobní hříšnosti.

4. Jest ještě zvláštní druh lítosti méně osobní, ale ušlechtlejší než byla poslední, a to lítost povstávající z utrpení Ježíšova. „Patřiti budou na nune, kteréhož bodli, a kvíleti budou nad ním kvílením jako nad jednorozeným.“ (Mal. 12, 10.) Podivuhodným odstiňováním myšlenek, kterým se vyznamenává bohověda církve svaté, učiněn byl rozdíl mezi lítostí dokonalou a nedokonalou, lítostí a zkroušeností. Při nedokonalé jest jakási zraněnost srdce jakoby z pádu, z rány; při dokonalé je sklíčenost, jakoby zdeptáno bylo na prach, tvrdá jeho kůra porozrážena.

Jest ještě jiného slova obecně užíváno s rozdílem jasnějším a jemnějším, a to je rozrývající bolest (compunctio). To znamená hoden býti s Pánem naším Ježíšem Kristem účastenství v Jeho ranách, jak soucit je účastenství v Jeho utrpení. Jako je lítost dokonalá zkroušeností, tak je rozrývající bolest dokonalou lítostí.

To jest její nejvyvinutější a poslední způsob a má se k dřívějším druhům lítosti jako blahoslavenství k darům a milostem Ducha sv. Po bolesti a ošklivosti, která povstává, uvažujeme-li vinu, nicotu a smrtelnost hříchu, je bolest povstávající z lásky k Bohu a z naší nevděčnosti a z utrpení nejsvětějšího Srdce v zahradě getsemanské a na Kalvarii a z našich provinění proti Němu, Jenž nás tolik miloval, a byl tak málo milován. Pohnutkou mi k této bolesti je zvláště krvavý pot Jeho, patero ran, rány nejsvětějšího obličeje Jeho a božská bolest nejsvětějšího Srdce Jeho. „Přes celý den rozpínal jsem ruce své k lidu nevěřícímu a odmítajícímu.“ (Řím. 10, 21.) A rány po hřebích a v rozpiatých rukách Jeho vytykají nám strašnou smrt Jeho a tvrdost srdce našeho, s kterou jsme Ho v sobě opět a opět křižovali. On je pořád před očima našima v nás křižován, a pořád k nám volá s kříže: „Ó vy všichni, kteří jdete cestou, pozorujte a vizte, jestli bolest jako bolest má: nebo sebral jako vinici mne, jakož mluvil Hospodin v den hněvu rozhorlení svého.“ (Pláč 1, 12.) Opravdu, pomíjíme Ho a necháváme Ho samého viseti na kříži za nás; pomíjíme ho a ženeme se po svých rozkoších, veselostech, pohodlí; a vzpomínka na Jeho nevyslovitelné bolesti nenechává známky na našem životě, a ani nezacloní srdce naše bezstarostné. Chodíme a ani denně si na Něho nevzpomínáme. Hledíme na kříž a neviníme sebe, že my jsme Mu tu velkou bolest udělali, že naší vinou nenese v nás Jeho kříž ovoce a že Ho znovu mučíme, vracejíce se ke hříchům, za které trpěl. A tato bolest, jak jednou začne, bude se vzmáhati po celý život, nebo nevyčerpatelné je rozjímání o umučení Páně a při každém novém zásvitu Jeho lásky a utrpení se leje nové světlo na naše

hříchy. A tu máme klíč k tomu, co už jsme poznali, že největší svatí mívali nad hříchem největší lítost. Litovali nejvíc, protože nejvíc znali Jeho lásku a utrpení a že Mu byli nejpodobnější v nenávisti hříchu a horlivosti o slávu Jeho Otce. Taková tedy byla osvícená rozrývající bolest sv. Pavla, když se nazval prvním z hříšníků. Zapomněti na sebe je zdokonalení této lítosti. Jak jest očištěna od člověka, vzpomíná jenom Ježíše. Když sv. Maří Magdalská pospíšila do domu fariseova a stála plačíc za naším Spasitelem, byla plna lítosti a lásky; a přece jaká byla její lítost tenkrát proti té bolesti, když stála u kříže Ježíšova na Kalvarii, anebo když vzdychala a plakala sama jediná u prázdného hrobu a nevěděla, kde Ho položili? (Jan 20, 2.) Což, neproměnilo její lítosti utrpení Ježíšovo, ten božský kříž, na který na Kalvarii hleděla? Čteme ve spisech blahoslavené Anežky z Foligna, že prošla devatenáctou lítostí od zpovědi, ve které tajila ze studu přirozeného hříchu, až do lítosti svatých. Když už popošla několik kroků na cestě k lítosti, žeprý jednoho dne s proudem na ni přivalila lítost a sebežaloba, a že při tom pocívovala, jak je nevděčna k Tomu, kterého hříchy probodala, tak že byla zdrcena bolestí náramnou. Taková je lítost duše, která je vedena vědomím ran Ježíšových a jimi raněna. Říká se sv. Pavlem: „S Kristem jsem přibit na kříž“ (Gal. 2, 19.); s Ním a pro Něho má bolest.

5. A konečně je lítost, koruna všeho, která je zvláštním darem Ducha svatého, lítost, kterou svatý Pavel nazývá „lítostí podle Boha a působící stálé pokání k spasení.“ (2. Kor. 7, 10.) Pán slíbil tuto lítost, když řekl: „On přijda, trestati bude svět z hříchu.“ (Jan. 16, 8.)

Viděli jsme, jak kajicník, který přichází s lítostí plynoucí z víry a naděje, dostává ve svátosti pokání posvěcující milost Ducha sv. a lásku; a že láskou znovu obživne v Bohu a s Ním se pojí. Pak je schopen lítosti dokonalé. Třebas tomu tak není při rozhřešení, přece je k tomu upraven. Všecky pohnutky lítosti, o kterých jsem mluvil, působí na jeho srdce, veškera duše jeho se vznáší k Bohu důvěrněji, s větší láskou a šlechetností; pozoruje rozdíl mezi Bohem a sebou jasněji a trvaleji, pocituje lásku a utrpení Ježíšovo živěji a silněji, tak že se jeho lítost den ode dne čistí od otrocké bázně a sobeckosti. Čím hlouběji a šíře se rozvine svatost, tím víc se vzdá lítost nad hříchy. Hřích jenom brání lítosti nad hříchem. Čím víc hříchů vyženeme, tím víc lítosti nabudeme. Jak jsme viděli, největší svatí mívali vzdychky největší lítost i nad hříchy vlastními i nad cizími. Oplakávali s prudkým sebeobviňováním skutky, z kterých by se druzí ani nebyli vyzpovídali. Sv. Teresia mluví o sobě tak, že bychom ji pokládali za největší hříšnici, a od jejích zpovědníků víme, že se ani nedopustila smrtelného hříchu. A to pro nadpřirozené světlo, v kterém hleděla na hřích jako ve světle Boha samého. Vědomí, že jsme hříchem zarmucovali Ducha sv., svého Posvětitel, trpělivého Vůdce a svého Pomocníka, který nás od křtu sv. ani na chvíli neopustil, když my jsme se ho nespustili, a na první obměkčení srdce se vrátil, aby býval v naší duši s veškerou silou živoucí a hýbající, je poslední dokonalost srdce lítostného.

Viděli jsme, že bolest sv. Maří Magdalské byla tím čilejší a silnější, čím blíže byla utrpení a kříži Ježíšovu; ale byli s ní na Kalvarii druzí, jejichž lítost byla hlubší, prohloubenější. Miláček Páně znal dokonaleji velikost

a ošklivost hříchu v očích Božích. V srdci neposkvřené Matky boží setkalo se sedmero bolestí jako proudy sedmera jezer. Ta, která byla bez hříchu, znala nejlépe ze všech tvorů nízkost a smrtelnost hříchu, lásku boží, osobní hříšnost lidskou a utrpení Syna božského za hříšníky; a proto, že neměla hříchu, byla její bolest nad hříchy jak boží hluboká, nadpřirozená a mocná, tak že vyčerpávala všelikou schopnost tvorů Božích.

Nikdy nebylo větší bolesti nad hříchy než její mimo Ježíšovu. Jeho bolest v zahradě olivové je vzorem dokonalé lítosti. Byla to bolest nad hříchem a z lásky k Bohu, dobrovolná, čistá a šlechetná „Jako moře lítost tvá“ (Pláč 2, 13.) Jeho bolest byla jak moře, hluboká, ohromná a nesmírná, a podle toho jak se podobáme nejsvětějšímu Srdci, je naše lítost podobna Jeho bolesti. Myšlenka na Boha, jeho slávu, jeho lásku zahání všecko jiné. Jak praví sv. Kateřina o očištcích, že tam svaté duše trápí ne tak vzpomínka na hříchy, jako vzpomínka na lásku boží. Jejich lítost povznášející se k Bohu jest jak Jeho vlastní bolest. Jest jako božská nelibost, s kterou hledí Duch sv. na naše hříchy, když, jak praví sv. Pavel, „Ho zarmucujeme“ (Ef. 4, 30.) Je to bolest Boha samého. Bolest Ježíšova je zároveň bolestí lidského srdce, ale zármutek Ducha sv. jest jenom a pouze božský.

To je všeobecná a účinná, nadpřirozená a pokojná lítost, kterou nazývá církev dokonalou, neustále se vzdávající a dozrávající přítomností a působením Ducha sv. v nás.

A nyní, ačkoliv je tato lítost darem božím, nalez neme ji přece ve svátosti pokání a skrze ni. Už jsem ukázal, kterým je potřebna a kterým prospívá. Některé zpovědi jsou z potřeby, některé z pobožnosti.

Pomineme zpovědi z povinnosti a potřeby, protože nyní hlavně mluvím o zpovědi z pobožnosti. Hodlám ukázat, že častá zpověď je velikým a mnoh násobným dobrodiním i pro ty, kterým jí není potřebí. Ukázal jsem, jak stále vyžaduje a má nás k tomu, abychom počet vydali ze sebe, jak jí znovu dostáváme rozhřešení a pokoj s Bohem, jak vlévá pokaždé, kdy ji přijímáme, svátostnou milost, a jak neustále povznáší a zdokonaluje naši lítost měníc ji v skroušenost, a naši lítost osvěcujíc a měníc ji v rozrývající bolest. A všechno to dobrodiní dostávají ti, kdo hodně chodí k sv. zpovědi každý týden, třebaš přinášejí jenom všední hříchy anebo jenom znovu se žalují a litují hříchův už dávno vyznaných a odpuštěných. A pokud se nestane sv. zpověď pouhým zvykem a nebude brána z lehka, dobře učiníme, navykne-li si vzbuzovati lítost a to ne denně, nýbrž kolikrát za den. Je dobrá a užitečná práce sestaviti si listinu hříchů, kterými jsme Boha urazili anebo ku kterým býváme nejčastěji sváděni, a opakovat si je každý den, a při tom i milosti, a prositi o ty milosti Ducha svatého zároveň s úkony lítosti, že tolikrát jsme hříchy zarmoutili Ducha sv. Tak můžeme obnovovati lítost nad smrtelnými hříchy už vyznanými a odpuštěnými, nad lehkými hříchy ještě nevyznanými a nad pletivem a rojem myšlenek, slov, skutkův a nedbalostí všedního života svého. Jestli nám potřebí vzbuditi lítost, ne-najdeme nic lepšího než jméno Ježíš: jako „Ježíši, mám lítost nad tolika hříchy a tak ohavnými. Ježíši, mám lítost, že jsem urazil Tvého a svého dobrého Otce. Dej, ať se vzmáhá má lítost hloubkou, láskou a horlivostí až do poslední hodinky mého života.“

H l a v a IV.

Svátost pokání je svátost nápravy.

Viděli jsme, jakou hanbu a lítost měla sv. Maří Magdalská v domě Šimonově, jak se obrátila, jak v pobožnosti byla smělá a věrná pod křížem. Než na tom nepřestala její oddanost k Pánu Ježíši. Když bylo po všem, když byla prodlela při utrpení Ježíšově do poslední chvíle, když Jej pomohla uložití do hrobu, když už vykonala službu lásky, když už nemohla nijak lásku svou Mu projevit, tu v srdci svém se s Ním obírala. Nakoupila vonných mastí a skoro ráno po sobotě spěchala Ho pomazat. Jak krásně a podivně věrná jest milosrdná a vděčná láska! Ježíš byl mrtvý, co prospěje nábožná služba Jeho památce? Slušela jí však a byla sladkou té, která ji prokazovala, Maří Magdalská jí byla povinna Tomu, kterému byla vším povinna, ač On jí nepotřeboval; byla Maří Magdalská sladká pro Něho. V tom poznáváme ráz šlechtné lítosti. Od té chvíle, co umyla slzami nohy Spasitelovy a vlasy je pozutírala, odřekla se na věky marnosti a rozkošnosti, kterou urážela božskou svatost Jeho. Od té doby byl celý její život neustálým mrtvením sebe. Když sv. Petr hořce zaplakal nad tím, že třikrát zapřel Pána, dal se na pravou cestu k Pánu Ježíši, která podobně skončila a korunována byla, obráceným křížem na hoře Janikulu. Sv. Pavel praví, že na něm prvním dokázal Kristus Ježíš všelikou trpělivost, ježto byl prve „rouhač, protivník a hance“ (1 Tim. 1, 13.); proto se celý život napravoval „vždycky mrtvení Ježíšovo na těle svém nose.“ (2. Kor. 4, 10.) Jeho život nadpřirozené práce a utrpení byl naposledy korunován soudcovým mečem a korunou mučednickou. Takový

byl duch nápravy u Ježíšových učedníků, svobodný, volný a neustávající až do smrti. Tu vidíme překrásný příklad ducha zadostčiniti, který se vlévá a mohutní ve svátosti pokání,

Církev učí, že k rozhřešení je nevyhnutelnou podmínkou jenom lítost, ať už následuje zpověď skutkem nebo v úmyslu, tak že zadostučinění anebo pokání podstoupené zdokonaluje, ale není podstatou lítosti. Ačkoli se ukládá, přece je bereme dobrovolně, je to ochotná a dobrovolná odplata za ochotné a dobrovolné odpuštění. Jeho účelem je smiřovati a napravovati; smiřovati, aby nás Bůh netrestal za hříchy, které nám odpustil, dobrovolnými tresty, a napravovati nevděk, kterým jsme ranili nejsvětější Srdce Ježíšovo. Takové je pokání při rozhřešení nám uložené. Ale staví nám na oči to, co by mělo býti životním ovocem této svátosti. Učí nás, že celý život těch, kdo dostali rozhřešení, má býti věnován zadostčinení za minulost.

Pokusím se ukázati, co je ten duch nápravy, a pak ukážu, jak se vlévá a zdokonaluje ve svátosti pokání.

1. Ten duch nápravy je nejprve rozhorlení na sebe. Sv. Pavel jej takto vypisuje v listu ke Korintánům: „To samo, že jste podle Boha zarmouceni byli, kterou ve vás způsobuje pečlivost: ba i obranu, i rozhněvání, i bázeň, i žádost, i horlivost, i potrestání.“ (2. Kor. 7, 11.) Opravdu byli rozhněváni nad hanbou, kterou je zasypaly hříchy druhého. Oč více máme se proč hněvati na hříchy, kterými jsme my jednou uráželi Boha; na hříchy, kterými jsme zarmucovali a odporovali Jeho sv. Duchu, protivili se Jeho vůli, přestupovali Jeho zákon, tupili Jeho lásku. Bůh nás stvořil

pro sebe, abychom Ho milovali a oslavovali. Učinil nás schopné k tomu, abychom ho poznávali, milovali, jemu se klaněli, jemu sloužili, ho velebili a oslavovali, ale my jsme jej o to připravili. Přinesli jsme hořké ovoce, stáli jsme před ním bez ovoce. Je možná víc se uchýliti od účelu, ku kterému jsme stvořeni, než my jsme se uchýlili?

Ba ještě víc; abychom se hněvali na sebe, že se povahou kloníme k sobě, že milujeme a se klaníme své vůli, že marníme život a čas a přirozené schopnosti, které nám Bůh dal, že nedbáme, když nás navštěvuje a vhodnou příležitost dává, že nedbáme milostí a svátostí. Když zkoumáme jeden hřích z toho, čeho jsme se dopustili nebo zanedbali, ve světle božím a při lásce vtěleného a trpícího Ježíše anebo ve světle Ducha sv., budeme míti nad míru mnoho, proč se na sebe hněvati; když nic jiného, že jsme nestáli v dobrém. Zdá se, že tak málo se k dobrému kloníme a tak málo se k dobrému chýlíme, že kolísáme mezi dobrým a zlým, jako by nám to bylo jedno a jako by to nebylo dobré nebo zlé.

Každý, kdo nabyl takového poznání o sobě, jaké jsem hleděl vyložiti v posledních dvou hlavách, jistě v sobě cítí stud a rozhorlenost na sebe sama a touží se pokoriti a potrestati jak praví sv. Pavel.

2. Po tom je pocit vděčnosti. Blahoslavený Alvarez říkával, že jeho hříchy jsou jak mnoho oken, kterými svítí na duši jeho světlo lásky boží, neboť každý hřích byl novým důkazem trpělivosti a milosrdenství božího. Oč více jsou tím hříchy, kterými jsme se my provinili, a poklesky, které nosíme každý týden ke sv. zповědi. Láska a milosrdenství boží, které se na nás neustále a každý den mocným proudem valí, pohnuly by k vděč-

nosti i kámen. Vzkřísil nás na křtu sv. z duchovní smrti, a opět a opět nás křísí ve svátosti pokání a mnohdykrát podle sv. Augustina jako dceru Jairovu, právě zemřelou, mnohdykrát nesené do hrobu jako syna vdovina; mnohdykrát jako Lazara už čtyři dni v hrobě ležícího. Ne jednou, nýbrž mnohokráté nás přijal jako marnotratného syna. Dal nám opět ztracené dědictví a snad nás povolal na vyšší cestu ve svém království a dal nám zvláštní osvícení a zvlášť se s námi spojil. Když už ani to v nás nevyhloučí vděčnosti, pak jsme jistě opravdu mrtvi. A svátost pokání je svátostí, ve které se zvlášť jeví tyto dary a milosti a proto je tak zvláště uzpůsobena pohnouti nás ku vděčnosti.

3. A za třetí chová v sobě duch nápravy šlechtnost; a to se nám jasně ukazuje ve svrchované milosti rozhřešení. Tu nám dává Bůh odpuštění a to s takovou plností, štědrostí, lehkostí a bez ustání tolikrát, že si toho nedovedeme ani povážiti. Ba i člověku nejvíce poskvrněnému a nehodnému dává pokoj a lásku. Náš Otec na nebi nás nijak nezkracuje. Vše, co mu lze, dává nám. Ježíš dává nám všechno, oč se s námi může podělit. Duch sv. dává nám sebe a všechno opět a opět, sedmdesátšedmkrát, kolikrát se obrátíme a na pokání dáme. A to by mělo v nás aspoň vzbuditi nějakou šlechtnost, aspoň bychom měli tak šlechtně odpuštěti druhým, jak On odpuští nám.

Jestliže se nám dává Bůh, jistě nebudeme váhati dávatí almužnu z majetku. Kdyby nás volal, abychom všechno opustili a šli za Ním, jistě neodepřeme a povstaneme a půjdeme za Ním. Kdyby nás k Sobě táhl, abychom se Mu odevzdali, jak On nám sebe dal, mohli bychom pozadu zůstávatí!

4. Duch nápravy chová v sobě dále nenávisť nejenom všedního nejmenšího hříchu, nýbrž i vlažnosti. Rozhřešení nám ukazuje, jaká cena byla za nás vyplacena; co vytrpěl, než ustanovil nám na pomoc tuto svátost Svého dobrovolného milosrdenství! Jest ovocem smrtelného zápasu Jeho v zahradě Getsemanské a Jeho utrpení na kříži. Jenom nejdražší krví nám je zasloužil. To nám uvádí na paměť, že hřích je posměchem kříže, ranou nejsvětějšího Srdce, zrazení Ježíše kolikrát za bídný peníz anebo za mrzku rozkoš s krásným osvědčováním věrnosti; my Jej podobně políbením zrazujeme. Jestliže nás tak miloval, že se stávití dal ohněm Své lásky, jak bychom mohli býti k Němu vlažni a neměli při tom smrtelného hříchu! Chladného chování v upřímném přátelství nestrpí lidé; z nevšímání oddělí se ti, kteří si jak živi nijak neublížili. Tak jest mezi námi a Ježíšem. On je k nám samá láska, a my jsme se k Němu chovali, jako by nám nebyl nic učinil a nic za nás nebyl trpěl. A jenom velice zdoluhavě pocítujeme v srdci tuto chybu; ale jak ji jednou pocítíme, poznáváme a jsme přesvědčeni, že nikdy Mu dosti neučiníme. Vše, co konáme, se nám zdá slabé a chladné.

5. Konečně chová v sobě duch nápravy lásku ke kříži. Ježíš jej miloval pro nás. Jestliže ho milujeme, musíme milovati kříž pro Něho. Svými hříchy jsme jej na Něho kladli, musíme při napravení býti ochotni klásti jej na sebe. Sv. Pavel praví: „Ti, kdo jsou Kristovi, ukřižovali tělo své s hříchy a žádostní“ (Gal. 5, 24.) a to nejprve pokáním a mrtvením hříchu, který v nás přebývá, a za druhé životem napraveným, který povstává ze šlechetné lásky k našemu božskému Mistru.

Proto nesme kříže z ruky boží pokorně a mile a kříže z rukou lidských podobně berme s trpělivostí a

rádi. Učiní nás podobnými Ježíši ve dvojí veliké dokonalosti Jeho pokory. Býti mu podobnými je ke spasení nezbytné a je také milé těm, kdo Jej milují. Ba, jsme-li šlechetni, zvolíme si podobati se Mu pokorou a křížem spíše nežli štěstím a vážeností. Je to těžká, ale jediná pravá cesta. Kdybychom věděli, že budeme s touž jistotou spaseni v životě krásném, nezakaleném, ba příjemném, zvolili bychom ze šlechetné lásky k Pánu trpký Jeho život, tvrdou Jeho cestu, protože nás s Ním těsněji pojí, než když ho jenom následujeme a tak k němu ukazujeme lásku a vděčnost. Kdyby bratr nebo přítel byli v bitvě, bylo by nám volno doma se radovati tak, jako kdyby s námi byli? Bylo, ale ze šlechetné lásky se odvracíme od radostí, ba v odříkání máme zálibu, protože tak se dělíme o tvrdý život s těmi, které milujeme, a tak jim lásku ukazujeme. Jestliže tak bývá mezi lidmi a přátely, kteří jakožto lidé jsou nedokonalí, oč více mezi Ním, netoliko přítelem a bratrem, nýbrž i Spasitelem a Vykupitelem, Pánem a Bohem!

Co by nás mělo vázati jenom z lásky a vděčnosti, váže nás ještě z jiného důvodu nám vlastnějšího. Život šlechetného pokání jest i nejdokonalejší, jistější cestou. Říkával sv. Vincenc z Paula: „Kdybychom byli jednou nohou v nebi, ale kdybychom se přestali umrtvovat než bychom tam i druhou byli, bylo by se nám báti, že budeme zatraceni.“ Praví sv. Pavel: „Všecko je mně dovoleno, ale ne všecko prospívá.“ (1. Kor. 6, 12.) Je mnoho věcí, které by mně byly dovoleny, ale které by mně nepomáhaly vykořeniti hříchy, vyhnouti se pokušení, posvětit srdce a spasiti duši. Mohl bych se radovati tím, co je krásné, veselé, milé a v sobě nevinné, ale nepřidalo by to duši mé milosti ani paprsku

lásky boží ani vlásku síly mé vůli. Nevzdělávalo by mne to k životu v Bohu. Dávejte pozor, sv. Pavel tu neváží těch věcí podle zármutku, který by mu učinily, ani podle nebezpečnosti, do kterého by zaběhl. Nebyly by mu dobré, nic by mu před Bohem nepřidaly; ano, mohly by jej i do pokušení zaplésti. Proto praví dále: „Všecko je mi dovoleno, ale ne všecko prospívá; všecko je mi dovoleno, ale já nemám pod žádné věci moc poddán býti“ (1. Kor. 6, 12.); zachovám si svobodu a nebudu jí zneužívat. Nebudu jí tak užívat, abych dal něčemu moc nad pokojem a klidem svého srdce anebo nad svobodou své duše ode všech věcí, jenom Ježíši, u něhož jediného jsem v poutech sladkého otroctví v duchu života.

Potřebí několika slovy ukázati, jak svátost pokání vlévá a zdokonaluje ducha velkomyslné lásky. Žádá od nás pevného rozhodnutí vůle proti každému hříchu a ukládá nám pokání, abychom jím zadost učinili za hříchy. Kdyby toto pokání bylo dlouhé a přísné a po celý náš život až do smrti, neučinili bychom úplně zadost za hříchy, kterých jsme se dopustili. Oč skrovněji bychom teprv odměnili lásku Ježíšovu, kterou jsme urazili hříchy a nedbalostí, ranami a chladností!

V církvi je za těchto časů obyčejem ukládati pokání lehké a potěšující, jako pobožnost k nejsvětější Trojici, k nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu anebo k nejblahoslavenější Matce Jeho — několik jenom modliteb se pomodliti. To je kolikrát všecko, a svět se na to pohrdavě dívá jako na pověru a něco nicotného, a fari-sejské náboženství těchto posledních časů pokládá to za volné a protizákonné. „Ale ospravedlněna je mou-drost ode všech synů svých.“ (Luk. 7, 35.) Vždyť

zvláště svátost pokání budí tímto lehkým a dobrotivým pokáním ducha šlechetné lásky, a ta dokoná vše ostatní. Ukazuje nám, jakou cenu za nás zaplatil, jak úplně, ba ještě daleko víc vytrpěl za všechny naše hříchy a za hříchy celého světa. Vidíme dále, jaká byla vina hříchů našich, které nemohlo nic smazati kromě nejdrahocennější krve vtěleného Syna božského ohromnými, nevyslovitelnými bolestmi! Každé rozhřešení nám o tom svědčí. A dále nám ukazuje, kolik jenom od nás žádá. Žádá, abychom k Němu šli, nechali hříchu, u Jeho nohou na sebe žalovali a slíbili už nehrěšiti. Méně než toto, nemohl žádati, a více než žádá ani od největšího hříšníka. Vede nás pod zákon svobody, o kterém píše sv. Jakub: „Tak mluvte a tak číňte, jakožto počínajíce býti souzeni podle zákona svobody.“ (Jak. 2, 12.) Zkouší naši vděčnost, velkomyslnost a lásku. Ba odpouští nám než vykonáme pokání. Naše rozhřešení není závislé na pokání našem; a pokání maličké, které vykonáme, netoliko přijímá, nýbrž povznáší do vyššího řádu a dcdává mu větší síly. Svou velkomyslností dovolává se Pán naší velkomyslnosti, svou šlechetností stále nám přivolává: „Když já jsem tak velkomyslným k vám, jak velkomyslnými máte vy býti ke Mně!“

Svátost pokání — působením milosti Ducha sv. — budí v nás přání a touhu obětovati se Pánu náhradou za spáchané hříchy. Co se stalo, odestátí se nedá. Nám nelze nic jiného učiniti, než budoucně P. Ježíše velkomyslněji milovati, Jemu dáti netoliko ovoce, nýbrž s ovocem i strom, t. j. duši i tělo, zkrátka celou úsobu a bytost svou přinéstí v obět živou, B o h u l i b o u. (Řím. 12, 1.) K tomu měly by nás pohnouti předně hříchy naše, — pak hříchy lidí od nás svedených, dále

hříchy všech lidí, jak katolíků tak i jinověrců, a konečně utrpení Spasitelovo.

Veliká odměna vyhrazena je těm, kdož po nápravě touží a ji také činí, netoliko na onom světě, nýbrž už i na tomto. Není šťastnější a svobodnější, z většího pokoje se těšící duše nad duši velkomyslnou. Duše malé poddány jsou vždy mnohým pochybnostem a otroky samých sebe. Jsoutě — dle sv. Tomáše z Villanovy — „rozumem v nebi, vůlí však na zemi“. Pomyšlení na nebe a přesvědčení o věčné blaženosti po životě v svatosti a zbožnosti ztráveném povznáší je, k zemi však poutají je ohledy na lidi, lichocením jejich choutkám, návyky a světské přeludy. A mezi těmito dvěma city potácejí se neustále jakoby na vlnách. A strádají při tom, jako člověk na skřípec napiatý.

Nikdo není zmitán větším nepokojem a sám sebou méně jist, nežli ti, kdož užívají své volnosti pro všedovolené. Lidé tací touží stále po dokonalejším životě, ale nemohou se k němu povznést, naopak čím dále tím hlouběji klesají. Na začátku jsou plni svatého zápalu, horují po nejvznešenějších a nejšlechternějších ctnostech, a konec toho? Děsí se nejmenší oběti, hrozí se nejmenšího nárazu na jejich vůli, nejmenšího omezení jejich svobody. Bojí se hrozně strohému životu, ač vědí, že život laxní, t. j. nevázaný je nejenom trapný, ale i nejistý.

Proto šťastni, třikrát šťastni, kdož se dovedou rozhodnouti! Ti nemusí se lekat, že by ve chvíli bouřlivé — ačli si nezachovají povždy nezkaleného pokoje, nenalezli své stezky jasně vytýčené.

Ano tvrdím, že ti, kdož se rozhodli pro život vyšší a přísnější, těší se vždy z velikého pokoje. Ten způsob života jest jim milý, protože si jej zvolili z lásky ke

Kristu Pánu. S počátku snad i oni — z křehkosti lidské — se chvějí, vůle se děsí toho, co jí víra ukládá a proč se ona svobodně rozhodla. Než kříž Kristův stává se sladkým, jakmile se proň rozhodneme, a lehkým, jakmile jej na sebe vezmeme.

Šťastným-li je život člověka velko nyslného, je smrt jeho blaženou. Chvilu největší slabosti lidské jest okamžikem nejskvělejšího projevu Boží všemohoucnosti. V té, co se takové duši zdá, že zdrcena a potřena bude velikostí smrtelného zápasu, dává jí Bůh měrou nejhojnější okusiti sladkost útěchy své.

Zvláštní však odplata čeká velkomyslných duší za hrobem. Duch nápravy, v němž všechny činy své konaly, propůjčil neobyčejné moci smírné jejich pokání. Několik let vděčnosti a nějaký ten rok prožitý v bolestné lásce a sebekázní shladily dluh jejich u Boha nejvýše spravedlivého. Ano, čím větší činíme pokání zde, tím méně bude se nám káti v očistci. Krátce po své smrti zjevil se sv. Petr z Alkantary, jak se bral do nebe; za oslnivého lesku věčné blaženosti a slávy volal: „Vizte, jakou slávu zjednalo mi několik let pokání!“

Maří Magdalská je vzorem velkomyslného hoře a bolu.

Šlechetnost však není podílem jedině svatých, nýbrž je to hrdinský čin nápravy, jenž stačí rozvázati nás ode všech vin, zhladiti úplně všechny tresty naše.

V životě sv. Vincence Ferrerského vypravuje se o velkém hříšníku, jenž u něho vykonal sv. zpověď. Veškerý život toho člověka byl samý hřích a samá nepravost. I domníval se, že mu světec náš uloží velmi přísné a dlouholeté pokání. Ale sv. Vincenc uložil mu za pokání pouze, by se po celý rok vždy v pátek postil.

Kajcieník ho prosí, aby nejednal tak lehce s duší tak hrozně pokleslou, jako jest jeho, neboť domýšlel se, že svatý muž nemínil to s jeho pokáním vážně. A co sv. Vincenc? Zmírnil uložené mu pokání řka, by se pomodlil sedmero kajciených Žalmů. Kajcieník prosí ho opět, aby přísněji s ním naložil a přiměřenější pokání mu uložil, a světec ukládá mu, aby se pomodlil jednou Otčenáš a Zdravas a Sláva Bohu . . . Noc na to skonala kajcieně náš hříšník, a světec náš uzřel ho ve slávě nebeské. Milostí boží vytryskly v srdci jeho prameny lásky a kajcienosti a odbojná přirozenost poddala se hýhajícímu milosrdenství Ježíšovu. Úzkosti, jež mu způsobily výčitky svědomí, a pevná a upřímná vůle napravití vše, úplně vyvážily hříchy celého života jeho.

Ano, veliké odměny dostane se nám z rukou Božích za nepatrná odepření, jež si z lásky velkomyslné ukládáme. Ne, není pokory, tím méně pak velkomyslnosti ve rčení: Budu-li jen spasen, budu spokojen. Spasení není konečným cílem našeho stvoření, nýbrž sláva Boží; proto kdybychom toužili po svém spasení na ujmu slávy svého Spasitele, vydávali bychom se v nebezpečí ztratiti své duše.

V čem záleží největší odplata na onom světě? Ne ve vnějším lesku dvora nebeského. nýbrž niterná a podstatná sláva svatých v tom záleží, že jsou Bohu nejbliž, že Ho důkladněji poznávají, že se Mu připodobnili a že Jej mohou milovati láskou vroucnější a věčnou. Nu, a o odplatě naší tam nahoře rozhoduje stav našeho života pozemského, neboť sláva věčná je toliko dokonáním milosti Boží, jest plodem květu zde dole vypučivšího. Ta myšlenka vytvořila z lidí slabých a bojácnych — mučedníky, vyznavače, kajcieníky, missionáře, kněze. řeholníky atd.; ježto nejvyšší

tužby často bývají údělem nejslabších přirozeností, jež se hrůzou zachvívají, i když vůle nepohnutě stojí.

Ježíš umírající na kříži je vzorem toho, co mohou trpěti ti, kdož za hříchy své zadostčiní. Ontě nám tu ukazuje, že počet našich strážní ničeho neubírá dokonalosti našeho podrobení se a naší oběti. Ti, jež Ježíš k mučednictví volá, trpí a zároveň plesají; nižší část jejich přirozenosti svírána je nevypravitelnými bolestmi, ale duše jejich předem už okouší blaživého vidění. Těm, co vyznali Ježíše před lidmi, bylo snášeti posměch a potupu a muka nejhroznější, avšak oni je rádi a ochotně postupovali z lásky k Němu.

Byli kající, kteří se milerádi zřekli, co měli nejdražšího, aby jen okusili sladkosti napravení svých hříchů. Co útlých jinochů opustilo rodný dům svůj a výhost dalo všem něžnostem tak drahé a milé každému lásky otcovské a mateřské, sesterské a bratrské a odebralo se jako misionáři do dalekých končin, aby tam mezi pohany zadostčinili za nedokonalosti života, jež nebyl poskvrněn hříchem smrtelným! Jiní zase opustili svět a všechny jeho rozkoše, by jako kněží vzali na sebe jeho Kristovo a spolu s ním je nesli. A co panen dalo výhost nejsvůdnějším lákadlům a slibům tohoto světa, by v klášteře sloužily Ježíši Kristu neb aby trávily život posvěcený péčí o duše, pro něž On zemřel!

Všechny tyto duše měly okamžiky, kdy se roztažovaly, chvěly a trásly a kdy srdce jejich skleslostí ubolávala, než nic nebylo s to, aby je odvrátilo od jejich vyššího povolání, od jejich touhy, přivinouti se co nejúžeji k srdci svého Mistra a Pána. Zvolením si toho úděle, který On si zde na zemi byl vyvolil. Tato jediná myšlenka zplozuje šlechtnou lásku k Tomu,

jenž pro nás všechno učinil a pro něhož my málo, ba téměř nic nemůžeme učiniti, jestliže On v dobrotě své neráčí přijati to málo, které činíme; On působí v nás i chtění i vykonání (Filip. 2, 13.), On skutkům našim dodává ceny zadostčinné. Tato jediná myšlenka povznesla duše k ctnostem tak vznešeným; ona jediná působí, že země růžemi a liliemi zakvétá; ona jediná daří církve světly svatosti; ona jediná přivádí nesčetné davy k podnoží trůnu Ježíše Krista a Jeho slávy věčné.

H l a v a V.

Svatost pokání je prostředkem k vytrvalosti.

Božský Mistr náš děl: „Kdo setrvá až do konce, ten spasen bude.“ (Mat. 10, 22.) Z čehož následuje, že nikdo jiný spasen nebude. Pravdu tu prohlásil slovy tak zřetelnými a jasnými, že hrůza nás projímá, kdykoliv je čteme. Žádný, kdo vztahuje ruku svou k pluhu a ohlídá se nazpět, není způsobilý ke království božím. (Luk. 9, 62.) Pomněte na ženu Lotovu. (Luk. 17, 32.)

Bůh ráčil nám zjeviti dějiny svých vyvolenců od stvoření světa až na naše dni, ale vedle těchto dějin máme také dějiny těch, kteří klesli. Každý stav a každý řád sluhů jeho nese na sobě pečeť nestálosti.

Veliký počet andělů, stvořených v nejdokonalejší podobnosti boží a postavených kolem trůnu jeho, byl uvržen u věčnou smrt.

Apoštol národů píše o národě vyvoleném v listě svém ke Korinťanům (10, 1.—5.) takto: „Nechci zajisté, abyste nevěděli, bratří, že otcové naši všichni pod oblakem byli a všichni moře přešli a všichni v Mojžíše pokřtěni jsou, v oblace a v moři, a všichni týž pokrm duchovní jedli a všichni týž nápoj duchovní pili (pili zajisté z duchovní skály, kteráž jich následovala, skála pak byl Kristus), ale ve mnohých z nich nezalíbilo se Bohu, nebo poraženi jsou na poušti.“

Klesli proroci; Balaam, ač byl omilostněn viděními božími, přece zahynul v řadách nepřátel božích.

Klesli také mudrci jako Šalomoun, nejmoudřejší ze všech smrtelníků; klesli apoštolé, jako Jidáš, klesli křesťané hned na počátku svého obrození, jako Ananiáš a Safira.

Dějiny bludařů toť dlouhý řetěz samých ztrát milosti boží.

Dějiny církevní podávají nám jak příklady pádu tak o vytrvalosti. V dějinách řádu Františkánského čteme o fráterovi (bratru-laikovi), jménem Justinovi, jenž se zřekl světa, vysokých hodností a úradů, by se stal řeholníkem. Postoupil pak v dokonalosti tak, že za modliteb býval stále u vytržení, a mnoho jiných ještě důkazů lásky boží se mu dostalo. Klášterníci pokládali ho za svatého. I odebral se Justin do Říma za papežování Eugenia IV., jenž jej přijal s neobyčejnou poctou, nedopustiv, aby mu políbil nohu, objal jej a posadil jej vedle sebe a udělil mu veliké výsady. Toto chování se však sv. Otce podnítilo v něm pýchu, jež čistotu duše jeho úplně zvrátila. Když se vrátil do kláštera, pravil mu sv. Jan Kapistrán: „Andělem jsi byl, když jsi odcházel, a vracíš se ďáblem.“ A pravdu děl. Za nedlouho upadl Justin do těžkých hříchů, ba

až veřejně se prohřešil proti světským zákonům. Skonal ve vězení.

Tyto příklady učí nás veliké a důležité pravdě, té totiž, že všechno záleží na vytrvalosti. Bez ní rovná se vše ostatní nicce. Milost, dokonalost a jas andělů nedovedly jich zachrániti. Vyvolení Israele, divy v Egyptě, manna na poušti nedovedly změnití srdce lidu božího. Pranic neprospěla Balaamovi rozmluva jeho s Bohem ani odpor jeho proti andělovi. Ono podivuhodné světlo, jež Šalamounovi objasnilo svět přirozený i nadpřirozený, nezabránilo pádu jeho. Společnost Ježíšova, výhoda, že slýchal učení Jeho, viděl zázraky Jeho, že po tři leta co nejdůvěrněji s Ním obcoval, nezachránily Jidáše. Vzácný dar obrození a milosti svátostné byly marnými u Ananiáše a Safiry. Všem těm nedostávalo se jednoho, a nedostatek té jedné věci připravil je o všechno; neměli vytrvalosti, bez níž všeliký jiný dar nebo výsada nebo ctnosti jejich osvědčily se býti naprosto nicotnými.

Vizme tedy již, co je vytrvalost a kterak nám ji svátost pokání uděluje a v nás ji utvrzuje.

Bohovědci rozeznávají vytrvalost a vytrvání. Ona je ctnost, jejíž zásluha nám přináleží, kdežto tato je darem Božím.

Vytrvalost záleží: 1. u věrnému přijímání milosti Boží, tak že totiž rozum náš ochotně se otevírá proudům světla z víry se linoucím, srdce pak pohnutkám lásky, a že vůle naše nechává se řídití vnuknutími Ducha sv.; zkrátka, že celá naše bytost s ochotnou a synovskou poslušností podrobuje se hlasu Božímu a působení Jeho milosti,

2. v horlivosti, již nerozumí se okamžité vzplanutí v nás lásky k Bohu a k svaté vůli Jeho,

nýbrž trvalá a upřímná poctivost vůle. K horlivosti vyžaduje se trojího: zevrubnosti při plnění povinností niterného života; přesnosti, již se snažíme konati vše v příhodný, pravý čas a způsobem přiměřeným, a konečně důkladnosti, jež nás pudí, bychom všechno konali dokonale, pamatujíce, pro koho vlastně pracujeme, a stále vědomi sobě jsouce, že největší skutky, byly-li vykonány nedbale a ne také z pohnutky nadpřirozené, žádné ceny nemají, kdežto na obrat nejmenší čin náš, byl-li vykonán z lásky k Bohu, pro Boha, přesně a důkladně, veliké ceny nabývá v očích Jeho.

3. Vytrvalost jest plodeni útlého svědomí, jež zase záleží v živosti a citlivosti srdce, v činnosti a bystrosti vůle, jimiž se podrobuje působení milosti Boží. Svátí Otcové praví: *Res delicata Spiritus sanctus*, t. j. Útlá věc Duch sv., poněvadž Jeho láska, Jeho čistota, Jeho trpělivost nelibě nese i takové věci, kterých si my vůbec ani nevšímáme. V tom smyslu mohu též říci, že čisté svědomí bere svou útlost od Ducha sv. a že se shoduje se vším Jeho božským působením tak, že se svědomí ihned, jak On počne působiti, rozezvučí buď jak ty libozvučné struny, jež se chvějí pod umělcovými prsty, nebo jako listí, jež se při nejslabším vánku rozševlí, nebo konečně jako hladina mořská, jež se rozčeří při nejmenším zadutí větru.

Tak vypadá podstata vytrvalosti z naší strany. Z tohoto niterného stavu vznikají úkony poslušnosti, umrtvování, lítosti, pokání, síly, stálosti, sebeobětování, shovívavosti . . ., jež činí to, čemuž říkáme vytrvalost konečná.

Než jisto jest, že by bez vytrvání, jež je darem Božím, nikdo až do konce v dobrém nevytrval. Obecný

sněm církevní Tridentický učí, že nikdo beze zvláštní výsady milosti Boží neuchrání se všech hříchů, ne snad v tom smyslu, že by to bylo naprosto nemožno, ale mravně, morálně.

Jestliž možno, že z tisíce koulí vypálených na vojína, každá zasáhne jeho prsa, ale jest pravděpodobno, že mnoho jich jedva o něho zavadí, buď jej přeletěvše nebo minuvše. Není o sobě nemožno, že všech těch tisíc koulí ho zasáhlo, avšak jisto jest, že buď následkem špatného míření nebo pro třesení se ruky nebo pro umdlení ramene nebo pro chvění vzduchu nebo z kterékoliv jiné příčiny mnohé z nich cile se minou.

Co si podobného děje se při našem spolupůsobení v milosti Boží: její světlo, její tajná hnutí, její vnukání v míře přehojně působí na nás, ale my odpovídáme jenom některé působnosti její, a to ještě kdož ví, jak nedokonale. Dostane se nám na př. stera milostí, a my z nich jenom dvaceti se ozveme; a dostane-li se nám jich dvacet, jedva jedné z nich se uchopíme. Nespočetné množství semenek, z nichž každé o sobě chová život a velikou plodnost a jež příroda neustále plnými hrstmi rozsévá po všem světě, po souši i po moři, po horách a roklinách, je věrným obrazem nesčetných milostí, jichž se nám dostává, aniž jsme to pozorovali, ze všech stran, a jež my tak lehce promarnujeme.

Nebýti v jistých okolnostech jiné milosti vytrvalosti, již nás milosrdenství Boží podpíná, nikdo by spasení nedošel. Té však milosti nemůžeme si zasloužiti. Bůh neslibil jí ani nepřipoutal k žádnému skutku našemu; v tom ohledu není žádného podstatného vztahu mezi vytrvalostí našou a mezi tímto svrchovaným darem. Bůh udílí jej zcela svobodně a neomezeně až

v posledním okamžiku našeho života. Tak tedy první a poslední milost, alfa a omega naší spásy jsou v ruce Jeho!

Nikdo nemůže si zasloužiti první milosti, jíž započiná v řádu nadpřirozeném naše obrození, ospravedlnění, ani poslední, bez níž obrození naše je marné. Bůh třímá v ruce svých první a poslední článek toho zlatého řetězu milostného a zdobí jím po libosti, koho chce. My můžeme prositi o milost vytrvalosti, ale zasloužiti si jí nemůžeme. Můžeme se ku přijetí jejímu připraviti, ale nemáme práva dovolávati se jí. Jedině z dobroty a lásky své uštědřuje nám ji Bůh na přímluvy svatých, pro zásluhy jejich a Přesvatého srdce Ježíšova, jenž nám jí dobyl za cenu krve své.

Lze tedy snadno pochopiti, jak možno ztratiti ctnost a dar vytrvalosti. Jedinký smrtelný hřích stačí k této ztrátě. Prorok Ezechiel upozorňuje samého spravedlivého na nebezpečí, do něhož může upadnouti. „Jestliže by se odvrátil spravedlivý,“ tak čteme u něho v hl. 18., v. 24. „od spravedlivosti své a činil by nepravost podle všech ohavností, kteréž obyčej má činiti bezbožný, zdali živ bude? Na žádné spravedlivosti jeho, kteréž byl činil, nebude pamatováno: pro přestoupení, jehož se dopouštěl, a pro hřích svůj, kterýž páchal, pro ty umře.“ Čím byl, co byl vykonal, co byl podstoupil, vše to v okamžiku zmizí.

A pádu tomu razíme tak říkajíc cestu všedními hříchy dle slov Siracha (19, 1.): „Kdo pohrdá malými věcmi, pomalu zhyne.“ Ďábel neláká nás, abychom se dopustili hned smrtelného hříchu, příliš okatým pokušením vzburecoval by jen naši bdělost; ne, tak on si nevede, naopak on zahazuje útoky své nepatrnými pokouškami, jimiž zemdlívá a chabne, až úplně ochabne

odpor vůle. Nastavuje nám, abych tak řekl, příležitosti k malým pokleskům, čímž pomalu pomaloučku tlumí v nás nenávisť a strach před hříchem a podněcuje v nás opovázlivost, takže si troufáme tam, kam bychom se dříve nikdy nebyli odvážili. Pak dostávají se mocná lákadla a mamidla, rozpaky a roztazování a posléze příhodný pro svůdce okamžik.

Připravuje nás k pádu, sváděje nás k přeceňování našich sil. „Pýcha předchází pád,“ čteme v knize Příslaví (16, 18). Skládáme se na svoje vědomosti a znalosti duchovní, na svoje nadpřirozené vniterné osvětlení, jakoby to vše bylo naším majetkem. Toť jest, co vyvolává bouři v přístavu; toť vír, do něhož se dostává duše, když byla znikla širého moře a doplula pokojného břehu; toť propast, do které padá, když byla našla pokoj v Bohu a zakotvila u břehů věčnosti. Zanedbávání modlitby, nechuť a odpor k obcování s Bohem přivozují to veliké, nám téměř neviditelné nebezpečí. Duše přestává býti horlivou. A odkud ta zrada? Z jisté tajné proměny srdce. Napřed slabý mráček zahaluje jas a ochlazuje teplo lincuí se z vědomí Boží přítomnosti, mráček však roste, až mrakem úplně stírá v nás cit bázně Boží.

Vlastní příčinou toho tajného poblouzení duše je ten či onen vniterní hřích známý Bohu a nám. Svět je slepý, vidí pouze hříchy vnější, a i z těch obyčejně jenom ty, které do očí zrovna bijí. Než vnější úkon hříchu nečiní, ten jest už spáchán v duši, totiž roztrmácením a vůlí. Vnější úkony ke hříchům niterným přičiňují toliko vedlejší přitížení a pohoršení.

Pomalou a zvolnou připravují se lidé ke konečnému pádu. Po leta zdá se, jakoby duše jejich vydávala jen květy a ovoce, a zatím má se to s nimi jako se stromem,

na jehož dřenu hlodá červ odúmrtí. Strom takový na pohled zdá se zdravý; a najednou po zadutí větru — se vyvracuje. Lidé nemohou to pochopiti, dokud se do něho nepodívají. A když poznají, co pád jeho přivodilo, diví se, že mohl tak dlouho vůbec státi, nemohou pochopiti, co jej tak dlouho udržovalo.

Nuže po tom všem nastává teč otázka: Čím dlužno živiti naši vytrvalost? Předem a nejprve silena budiž stálou láskou k Bohu. Vědomí, že jsme předmětem lásky Boží, vědomí, že přesvaté Srdce Páně hoří stále osobním o nás zájmem, je duši tím, čím jas a teplo sluneční jsou všem semenům a plodinám zemským. Láska Boží oživuje, sílí, k vzrostu a zralosti a dokonalosti dopomáhá všemu.

Jakmile však láska Boží z duše zmizí, zima se v ní uhostuje. Slabě-li ji cítíme, podobá se stav náš stavu přírody, když se nebe zamlží, zakaboní a ochromuje blahodárné účinky slunce. Za mraku je všechno bledé a jako by bez života. Kdybychom dovedli žíti jen a jen u vědomí odpuštění a rozhrěšení, jehož se nám dostalo drahocennou krví Kristovou; kdybychom stále pamětlivi byli, že jsme Jeho učeníky, kdybychom často mysleli na Jeho přítomnost, na lásku, kterou On k nám chová, na lásku, kterou opláceti jsme povinni, Jeho lásku a milosti, hluboce vryt byl by ve vůli naší zárodek vytrvalosti. K tomu pak není třeba mnoho učení. Stačí úplně srdce dětinné.

Mezi mučedníky, kteří nedávno v Košičině pro Krista byli utraceni, byl prostinký katechumen (čekatel křtu sv.). Pohané opovrhovali jím pro jeho nevědomost a tropili si posměch z něho, že neuměl odpovědět na jejich námitky proti přirozenosti božské a že tak úporně toužil umřít pro Toho, jehož se neuměl

zastati. V rodině skládající se z mnoha synů (tak jim odpovídal) někteří stojí u věku plného rozvoje rozumového, jiní stojí u věku teprve jinošském, tedy rozumu ještě nevyspělého, a třetí konečně ještě v prvním dětství. Všichni milují otce svého, ale neznají ho všichni stejně. Dospělí dovedou o něm mluvit a svědectví vydat o jeho povaze, jakož i důvody udati, proč ho milují; děti však neznají ni jeho povahy, ni jména jeho. Vědí jenom, že jest jejich otcem a že je miluje, a to jim stačí, by zas oni jej navzájem milovali a v Něho se celou duší svou skládali. Taková je pravá a synovská láska Boží, základ a dovršení naší vytrvalosti.

Znalost nás samých, toť jiný prostředek vedoucí k vytrvalosti. V písmě svatém se praví: „Spravedliví a moudří a skutkové jejich (jsou) v ruce boží; avšak neví člověk, zdali lásky čili nenávisti hoden jest.“ (Kaz. 9, 1.) Tím se chce říci, že soud boží o nás může býti z míry jiný nežli náš a že v očích Jeho vypadáme snad docela jinačími, než jakými se jevíme býti sobě ve světle našeho rozumu.

A tato spasitelná bázeň, že se snad mýlíme v úsudku o svém stavu duševním, je první podmínkou sebe-poznání. Dokud nebudeme ochotni pokládati se za hříšnější, než jak se nám zdá, valných pokroků nedocílíme. Musíme znáti netoliko hříchy své, nýbrž i svou osobní hříšnost, nehodnost, bídnost a křehkost.

To pohne nás k lítosti a bude nemalou podporou naší vytrvalosti. Lítost pak přejde v skroušenost, jež ztráví hříchy naše a rozleje na nás proudy milostí a sjednotí vůli naši s vůlí Ježíše Krista. Z lítosti a skroušenosti vzniká, jak jsem už dříve dovodil, touha dáti náhradu přesvatému Srdci Páně za to, že jsme Je tak málo milovali. A Pán vida tuto touhu naši přispěje

slabosti naší novými opět, milostmi. A jelikož sebe-poznání, lítost a duch nápravy sileny jsou v nás svátostí pokání, jest tato svátost nejvhodnějším prostředkem, kterým se připravujeme ku přijetí od Boha daru vytrvalosti, toho daru dobrovolného Jeho svrchaného milosrdenství.

Tím bych byl skutečně vyčerpán látkou, o níž jsem chtěl pojednat. Ku konci připojím jenom čtyry prostínká pravidla, jimiž budeme-li se spravovati, můžeme doufati, že se nám dostane milosti vytrvalosti.

1. Čerpejte co nejvíce a co nejhodněji z milostí sv. pokání. Otevírejte srdce své knězi-zpovědníkovi. Kdo často se dostavují před tuto soudnou stolicí, pevněji stojí v milosti vytrvalosti. Blaze těm, kdo se zpovídají každý měsíc! Blaze, třikrát blaze těm, kdož se zpovídají každý týden!

Ti, co zřídka ke zpovědi chodívají, táží se, co jen na sebe žalují ti, již se často zpovídají. Než zatím co oni jen málo na sebe povědětí dovedou, poněvadž se málo zuají, tito nikdy nedovedou úplně se vyčerpati, a proto touží co nejčastěji se zpovídati.

Mnozí svatí, mezi jinými sv. Karel Bor., zpovídávali se denně. Z čeho? ptáme se. Inu, právě proto, že byli svatí, viděli tak dobře, čeho my téměř ani nepozorujeme. Kdybychom měli více toho nadpřirozeného světla, jež svátost pokání uděluje, znali bychom sebe tak dobře, jak oni; než kdo chce nabýti tohoto duchovního bystrozraku, ten musí nevyhnutelně často se zpovídati.

2. Pokládejte se vždy za začátečnicku. Sv. František říkával svým spolubratřím: „Bratří moji, počněme trochu milovati Pána našeho!“ I cítil, že vykonal jedině první krůčky na

dráze dokonalosti, že je jenom začátečníkem v známosti Boží. Domníváme-li se, že jsme dále pokročili, je to tím, že jsme daleko ještě pozadu. Domýšlíme-li se, že jsme více nežli začátečníky, je to důkazem, že jsme doposud ani na cestu nenastoupili.

Nelze mluvit o nějaké vytrvalosti bez ustavičného pokroku. Státi nehybně je — nemožno. Lodice plujících proti proudu hned coufá, jakmile přestane postupovati; nemůže setrvati na témž místě, leda překonává-li proud. A totéž platí o duchovním životě. Minulost není žádnou zárukou pro budoucnost. Všecka spravedlivost ctnostného končí se tím dnem, kdy klesne, a všecka poslušnost jeho není s to, aby ho zachránila před přestoupením jednoho okamžiku. Pán náš vystřihá nás před tímto sebeklamem poukazováním na ženu Lotovu. Žena Lotova byla zachráněna návštěvou andělů a od nich vyrvána ze spárů smrti. Byla skorem už bezpečna, když se ohlédla, a aj! v té postihl ji spravedlivý soud Boží. Nic jí neprospěla minulost.

Jedinou bezpečnost pro budoucnost skýtá nám věrnost přítomná a ustavičná, věrnost v každém okamžiku. Díť proto Pán a Spasitel náš: „Žádný, kdo vztahuje ruku svou k pluhu, a ohlídá se nazpět, není způsobilý ke království božímu.“ (Luk. 9, 62.) Tím chce říci, že rolník, jenž se ohlíží po brázdě už vyorané a tak svůj čas maří, nikdy kraje pole se nedoře..

Co jsme vykonali, není ničím proti tomu, co nám vykonati ještě zbývá. Musíme se snažiti o zdokonalení své svatosti, jež i u svatých je daleka svého vrcholce. Musíme pokání činiti za množství nepravostí, jež převyšují všeliký pojem náš, a dosud jenom málo jsme vykonali na odkání zasloužených trestů. Musíme usilovat o dopletení řetězu milostí, jenž nás poutá k věč-

nému trůnu božímu; scházíť nám ještě mnoho — velmi mnoho článků k dovršení jeho.

Nemáme zbytečného času. Slyšme jen apoštola národů, co praví o vytrvalosti! Bratří, jáť nemám za to, že bych (již) byl dosáhl: ale to jedno (činím), že na ty věci, kteréž jsou vzadu, zapomínaje, k těm pak, kteréž jsou v předu, úsilně chvátaje, spěji k odplatě svrchovaného povolání božího skrze Ježíše Krista. (Filip. 3, 13—14.) Zdaliž nevíte, že kteříž o závod běží, všickni sice běží, ale jeden bere základ? Tak běžte, abyste dosáhli. A každý, kdo o závod bojuje, všechněch věcí se zdržuje; a oni zajisté (to činí), aby porušitelnou korunu obdrželi, my pak neporušitelnou. Protož já tak běžím, ne jako v nejisto: tak bojuji, ne jako povětrí rozrážeje: ale trestám tělo své a v službu podrobuji. abych snad, an jiným káži, sám nebyl zavržen. (1. Kor, 9, 24—27.) Mluvil-li tak sv. Pavel, oč více povinni jsme my tak jednati? Jestliže nebeské milosti, jichž se mu dostalo, jestliže jeho zázračné obrácení, jeho nadpřirozené povolání, nebezpečí na zemi a moři, jeho práce a posty, jeho vidění a zjevení nebyly s to samy o sobě uchrániti ho nebezpečí věčného zatracení, oč více máme my v stálém žití strachu a nejistotě ve příčině své spásy! V tom vězí mocná pohnutka a pobídka k vytrvalosti.

3. Rozjímejme každodenně o pádu těch, kteří dobře začali. Snad i oni kojili se kdysi týmiž nadějemi v život věčný, jako my. Jejich dětství, ano snad i jejich jinošský věk byly. — pravděpodobně — svatěji a bohumileji ztráveny, než náš. Z těch začátků dalo se uzavíratí, že čím dále tím více v ctnosti, ve vytrvalosti budou utvrzeni, jako z jasně vycházejícího slunce usu-

zujeme na den nezkalený a čistý západ. Snad obstáli v dobrém déle nás přes mnohá nebezpečí a pokušení. Ale konečně přece klesli! Začátek jejich podobal se našemu, a konec náš může snad připodobněn býti jejich konci. Myšlenka to hrozná a děsná! Dobře míti ji stále na očích.

Tak z pádu andělů můžeme se poučiti, že žádný dar, žádná milost neprospěje nám bez stálosti. Byliť obdařeni při svém stvoření vědomostmi a mohutnostmi přirozenými i nadpřirozenými; a přece zhřešili. A čeho se dopustili? Ne-li pýchy, již jsme se i my tolikrát provinili? Chtěli býti podobni Bohu, ne že by byli toužili po Jeho nekonečnosti a nezměrnosti nebo věčnosti; — jestiž rozum andělský příliš dokonalý a pronikavý, než aby byl připadl na takovou šílenost, — ale chtěli býti nezávislí na Něm. Obdivovali Jeho velebnost, až jí byli uchváćeni; hledali sami v sobě svého štěstí; chtěli stačiti sami sobě a býti šťastnými bez Boha a mimo Něj. Toť byl jejich hřích. A zdaž není s ním totožný hřích světa, ježž Miláček Páně označuje slovem „p ý c h a ž i v o t a“?

Jidášův pád rovněž dobře nám poslouží látkou k rozjímání. Snad — snad týká se nás více, nežli si myslíme. Mnozí klamou se těžkostí jeho pádu. Domýšlejí se, že jim nehrozí nebezpečí dopustiti se zločinu jeho. Zapomínají však, že pádu Jidášova příčinou byl hřích, jehož se my můžeme dopustiti v této chvíli, a tak Boha opustiti s nemenší rozvahou než on. Hřůzu a strach buditi musí v nás dále uvážením, že Jidáš byl kdysi nevinným synem Božím, jako my jsme jimi byli; že byl předmětem lásky matky zrovna tak něžně, jako naše, a kdož vi, zdali nešťastný Jidáš ne-

ztrávil dětství své u větší spasitelné bázni israelského Hospodina, nežli my, kteří jsme se narodili a vyrůstali ve světle Zákona nového, snad jinošství Jidášovo nebylo o nic horší našeho. Než nechme dohadů; s jistotou víme, že povolán byl za apoštola a že ochotně vyhověl hlasu k úřadu tomu jej zvoucího, že v úřadě tom setrval, následuje Pána Ježíše a sdíleje se s Ním o všechny klopoty a trudy. Poslouchal jeho nauky, vídal skutky Jeho všemohoucnosti. Ale . . . M ě š e c m a j e , t o , c o (d o n ě h o) k l a d e n o b y l o , n o s i l . (Jan 12, 6.) V těch slovech máte, jaký hřích poznenáhlu vloudil se a uhnízdil se v duši jeho. Hřích lakomství. A zdaž i zárodek toho hřichu neklíčí mezi námi? V úřadě apoštolském vydán byl častým příležitostí ke hřichu tomu; byl pokoušen, a — klesl. Budeme my pevnější? Žil Jidáš v prostředí, jež by jej bylo mělo posvětit, a — neposvětilo ho! Okolí jeho bylo svaté, ale nitro jeho, srdce jeho raněno bylo odporem proti Duchu sv.; a odpor ten vnukl mu po něčem lásku k penězům, úmysl a odvahu v skutek uvést svůj; zavržitelný úmysl.

Jak často byl Jidáš svědkem toho, že Mistr jeho bez úrazu a pohromy vyšel z tenat a osidel, jež na Něho byla naléhala zloba a nenávisť jeho nepřátel. Viděl Ho konati divy, projevy to Jeho božské moci; — nuže, kterak mohl připadnouti na myšlenku, že by neušel nástrahám farizeů? Však asi o tom Jidáš ani nepochyboval. Neboť proč by byl čekal, když se ho již nepřátelé zmocnili? A přece Pána Ježíše prodal. Lakomství ho zaslepilo, že na to na vše zapomněl. Nemůže táž zaslepenost postihnout i nás? Než dejme tomu, že příkladu Jidášova nelze na mnohé z nás úplně obrátiti, všimněme si, co se stalo s Demadem. *

Píše o něm sv. Pavel v 2. listě svém k Timoteovi (4, 9): „Démás mne opustil, zamilovav si tento svět.“ Znechutil se Démádovi život apoštolský, nasýtil se putování po souši a moři, omrzelo ho, že neměl trvalého přebývání, měl až po krk těch — jak se říká — nátisků od pohanů a falešných bratří. Znechutily se mu práce, bdění a posty. Proč by provázel apoštoly? Život jejich je životem r a d ě n ý m, on se spokojí se životem p ř i k á z a n ý m. Jak se mu ta úvaha zdála krásnou a správnou! A podobně rozumují mnozí křesťané našich dnů. Než apoštol národů patřil na jeho jeduání s vyššího hlediska. Duch sv. je pohoršením mnohým srdcím. — Démás miloval tento svět, Proto jediné opustil služebníky Ježíše Krista a odebral se do Thesaloniky. Kdož ví, jak skončil? Nikdo. Zvíme o tom až v poslední den. Tehdy uzříme, jak pravdivo bylo slovo apoštola sv. Pavla: „Všichni zajisté svých věcí hledají, a ne těch, které jsou Ježíše Krista.“ (Filip. 2, 21.)

Uvažujme často o tom a připomínejme si, že nebývají vždy pádů lidských příčinou těžké, smrtelné hříchy, jež do očí světa bijí, nýbrž často — velmi často malá, tajná poblouzení duše.

4. Konečně prosme každodenně o dar vytrvalosti. Prosme oň denně nejsv. Trojici. Prosme oň věčného Otce, o němž děl Pán náš: „Žádný nemůže (jich) vytrhnouti z ruky Otce mého.“ (Jan 10, 29.) Prosme oň věčného a vtěleného Syna, jenž pravil: „Všecko, co mi dává Otec, přijde ke mně; a toho, kdož ke mně přichází, nevyvrhnu ven.“ (Jan 6, 37.) Prosme oň Ducha svatého, neb Pán náš ráčil říci: „Žádný nemůže přijíti ke mně, leč Otec, kterýž mne poslal, přitáhne jej.“ (Jan 6, 44.) A slib ten splňuje Pán skrze Ducha sv.,

jenž od Otce a Syna vychází: „A já, když budu povýšen, všechno potáhnu k sobě.“ (Jan 12, 32.)

Prosme o dar vytrvalosti na přímluvu blah. Panny Marie, Matky boží a naší, jejíž neposkvrněné ruce ve dne v noci spínají se k přesvatému Srdci jejího božského Syna, by vyprosily nám milosti našeho spasení. Prosme oň na přímluvu svého anděla strážného, jenž při nás stojí od křtu sv. přese všechny zpronevěry naše a přese všechnen zármutek, ježž jsme mu způsobili.

Berme se zmužile k vlasti naší nedbajíce překážek niterných a vnějších, navalujících se v cestu našemu postupu na dráze života nadpřirozeného. Kráčeťme po dráze té beze strachu, směle, bez roztazování, pilně den ode dne co největší možná dokonalosti. Než nám bude dáno kochati se z blaživého vidění a patření na Boha, musíme vystoupiti na tři strmé hory v domě Páně. Musíme vystoupiti:

1. na horu Kalvarii, jíž nelze ztéci leda cestou kříže, umrtvování, kajicnosti a zapírání sebe; ctnostmi, jež z počátku budou nám připadati obtížnými, ale jež se nám pak stanou sladkými vzpomínkou na hříchy naše a na lásku Pána Ježíše k nám;

2. na horu Tábor, horu to blaženosti, na níž se Pán zjevuje srdcím na Kalvarii očistěným. Rozuměj horou Kalvarii — svátost pokání, horou Tábor — velebnu Svátost oltářní. Ona je svátostí pracnou, jak se říká, bolestnou; tato blaživou, v níž naše přirozenost připodobněna bývá přirozenosti Páně;

3. na horu Sionskou, na níž vybudováno jest město svaté, kdež dáno jest vystoupivším kochati se z patření na Boha. Tam voláni jsme všichni. S tamodtud neustále pozývá nás Pán: „Vstupte sem!“ (Zjev. 4, 1.)

S tamodtud slibuje nám korunu vytrvalosti pro všechny okamžiky života.

Bojujme tedy a strádejme několik těch let, jichž nám popřeje Bůh na tomto světě, snad klesneme za tu dobu nejednou, než hledme hned zase povstati pravou lítostí a šlechetnou láskou k Pánu Ježíši, konečně přece jenom dojdeme pokoje nezkaleného, odpočinutí věčného, k patření na tu božskou krásu povždy novou, neboť: „Kdo zvítězí, oblečen bude v roucho bílé, a nevymažu jména jeho z knihy života, ale vyznám jméno jeho před Otcem svým i před anděly jeho,“ ujistil sv. Jana ve Zjevení Pán (3, 5.). A opět: „Kdo zvítězí, učiním jej sloupem v chrámě Boha svého, a nevyjde už ven; a napíšu na něm jméno Boha svého, nového Jeruzaléma, kterýž vstupuje s nebe od Boha mého, i jméno své nové.“ (Tamtéž 3, 12.) A konečně ve verši 21.: „Kdo zvítězí, dám jemu sedět s sebou na trůně svém: jako jsem já zvítězil, a sedím s Otcem svým na trůně jeho.“

Život P. Petra Juliana Eymarda. Vydal postulator blahotečení jeho. Přeložil Jan Tagliaferro, farář na Borové. Stran 400. Cena 2 K.

Roku 1906 vyšlo:

Březen úctě sv. Josefa posvěcený. Dvaatřicet rozjímání pro lid.

Napsal Mons. Giovanni Bat. Rossi, biskup pinerolský. — Dle V. vydání vlašského se svolením ndp. autora přeložil Alois Koudelka. — Stran 240. Cena 1 K 20 hal.

Před Velebnou svátostí. Eucharistické úvahy. Anglicky napsala M. M. Loyola, řeholnice v Yorku. Český upravil Fra Jan Westfal. — Stran 220. — Cena 70 hal.

Rozjímání o životě a tajemstvích Páně

na všechny dni a svátky církevního roku podle způsobu svatého Ignáce pro řeholnice. Do češtiny přeložil Karel Vrátný. Stran 368. (3 sešity.) Cena 2 K 30 hal.

Roku 1907 vyšlo:

Rozjímání o životě a tajemstvích Páně

na všechny dni a svátky církevního roku podle způsobu svatého Ignáce pro řeholnice. Do češtiny přeložil Karel Vrátný. Cena 5 K 4 hal.

Sv. Gerard Majella, bratr laik z kongregace nejsv. Vykupitele, divotvůrce 18. století. Napsal P. Emanuel Kovát, z téže kongregace. Druhé rozmnožené vydání. Stran 27. Cena 1 K 10 hal.

Roku 1908 vyšlo:

Rozjímání o životě a tajemstvích Páně...

Sešit 12. Cena 1 K 20 hal. — Sešit 13. Cena 1 K 80 hal.

Devítidenní pobožnost k bož. Srdci Páně,

již dle něm. upravil v Pánu zesnulý Štěpán Dohnal, všem ctitelům nejsv. Srdce Páně. Druhé vydání upravil P. Benno Schaffra, f. a. B., auditor bisk. konsistoře, farář v Domášově. Stran 178. — Cena 1 K 20 h.

Knížky údů jednoty k ustavičnému uctění

svatého Josefa, patrona sv. církve katolické, s připomenutými modlitbami ke máji svatě. — Německy sepsal Dr. J. Deckert, farář ve Windhause u Vídně, česky podává kněz diecese Královéhradecké. 3. vyd. Cena 40 h.

Životopis sv. Jana z Kříže, napsal P. Dominik a Jezu
Maria, Cena 1 K 20 h.

Roku 1909 vyšlo:

Rozjímání o životě a tajemstvích Páně.

Sešit 14. Cena 1 K. — Sešit 15. Cena 1 K. — Sešit 16. Cena 1 K.

Dvanáct ročních měsíců dle víry a obyčejů lidových.
Sestavil František Janovský.

Cena 80 hal.

Svatostánek a očištec. Rukověť miloatihojného arci-
bratrstva ustavičné úcty nejsvě-
tější Svátosti oltární k úctě dušiček pod ochranou svatého
Benedikta, patriarchy západních tehelníkův, kterou podle pří-
ruční knížky P. Anselma Hoheneggera O. S. B., pitevora
v Lambachu, sestavil P. Amand Weber, kněz řádu sv. Benedikta,
na památku jubilea sv. Otce Lva XIII. Vydání druhé. Cirkevně
schváleno. Cena 1 K.

Roku 1910 vyšlo:

Rozjímání o životě a tajemstvích Páně...

Sešit 17. Cena 60 hal.

Blahoslavený Jan Sarkander. Dle spisu Matjeje
Procházky podává

Jan Tagliaferro. Stran 61. Cena 30 hal.

Ctihodného Tomáše **Zlatá kniha o následování Krista.**

:: Kempenského
Z latiny nově přeložil † Josef J. Vejchodský, farář. II. vydání
Stran 648. Cena 1 K 80 hal.

Ctihodný :: **Jan Nepomucký Neumann,** biskup Fi-
eluba Boží ladelský
v Americe, z kongregace nejsv. Vykupitele. Napsal P. Eman.
Kováč z téže kongregace. Číslo 4. Cena 1 K 20 hal.

Roku 1911 vyšlo:

Katolický kněz ve svém životě a působení. Duchovní čtení
od Dr. Josefa Waltera, probošta v Innichu.

Díl I. Stran 152. Číslo 1. Cena 1 K 20 h.

Příručka k pobožnostem Srdce Páně pro kněze
a věřící

od. Odpustky a privilegia pobožnosti k Srdci Páně. Německy
sestavil P. Jos. Hilger. Stran 188. Číslo 2. Cena 1 K 80 h.